A° 2026 **N° 259 (GT)**

PUBLICATIEBLAD

LANDSBESLUIT van de 10de september 2026, no. 26/2321, houdende vaststelling van de geconsolideerde tekst van het Landsverordening voortgezet onderwijs[1]

_____

De Gouverneur van Curaçao,

Op voordracht van de Minister van Algemene Zaken;

Gelet op:

de Algemene overgangsregeling wetgeving en bestuur Land Curaçao[2];

Heeft goedgevonden:

Artikel 1

De geconsolideerde tekst van het Landsverordening voortgezet onderwijs opgenomen in de bijlage bij dit landsbesluit wordt vastgesteld.

Artikel 2

Dit landsbesluit met bijbehorende bijlage wordt bekendgemaakt in het Publicatieblad.

Gegeven te Willemstad, 10 september 2026
M.J. DE KORT

De Minister van Algemene Zaken,
G.S. PISAS

Uitgegeven de 6de november 2026
De Minister van Algemene Zaken,
G.S. PISAS

[1] Deze regeling heeft met ingang van 10 oktober 2010 de staat van landsverordening van Curaçao verkregen.
[2] A.B. 2010, no. 87, bijlage a.

BIJLAGE behorende bij het Landsbesluit van de 10de september2026, no.26/2321, houdende vaststelling van de geconsolideerde tekst van de Landsverordening voortgezet onderwijs[3]

Geconsolideerde tekst van de Landsverordening voortgezet onderwijs (P.B. 1979, no. 29), zoals deze luidt:

a. na wijziging tot stand gebracht door het Land Nederlandse Antillen bij:
   - Landsverordening van de 25ste januari 1983 tot wijziging van de Landsverordening voortgezet onderwijs (P.B. 1979, no. 29) (P.B. 1983, no. 18);
   - Landsverordening van de 12de mei 2000 tot wijziging van de Landsverordening voortgezet onderwijs (P.B. 1979, no. 29) (P.B. 2000, no. 48);
   - Landsverordening van de 6de november 2000 tot wijziging van de Landsverordening voortgezet onderwijs (P.B. 1979, no. 29) (P.B. 2000, no. 141);
   - Landsverordening van de 15de maart 2001 houdende aanpassing van het bestaande Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen en een aantal andere landsverordeningen in verband met de invoering van het nieuwe Burgerlijk Wetboek (P.B. 2001, no. 24);
   - Invoeringslandsverordening administratieve rechtspraak (P.B. 2001, no. 80);
   - Invoeringslandsverordening Boek 2 BW (P.B. 2004, no. 16);
   - Landsverordening van de 21ste mei 2008 tot wijziging van de Landsverordening voortgezet onderwijs (P.B. 1979, no. 29) (P.B. 2008, no. 33);
   - Landsverordening secundair beroepsonderwijs en educatie (P.B. 2008, no. 37);
   - Bevoegdhedenregeling v.w.o., h.a.v.o., v.s.b.o., h.b.o. (P.B. 2008, no. 56);
   - Landsverordening funderend onderwijs (P.B. 2008, no. 84);

b. na wijziging tot stand gebracht door het Land Curaçao bij:
   - Invoeringslandsverordening Wetboek van Strafrecht (P.B. 2011, no. 49);
   - Landsverordening van de 1ste november 2013 tot wijziging van de Landsverordening Universiteit Nederlandse Antillen (P.B. 2013, no. 96);
   - Landsverordening van de 5de juli 2016 houdende wijziging van de Landsverordening funderend onderwijs, de Landsverordening voortgezet onderwijs en de Landsverordening secundair beroepsonderwijs en educatie (P.B. 2016, no. 34);
   - Landsbesluit, houdende algemene maatregelen, van de 6de oktober 2016 houdende een wijziging van de bijlage bedoeld in artikel 36, eerste lid, van de Landsverordening voortgezet onderwijs (P.B. 2016, no. 74);
   - Landsbesluit, houdende algemene maatregelen, van de 28ste juni 2019, houdende wijziging van de bijlage, bedoeld in artikel 36, eerste lid, van de Landsverordening voortgezet onderwijs (P.B. 2019, no. 47);

en

c. in overeenstemming gebracht met de aanwijzingen van de Algemene overgangsregeling wetgeving en bestuur Land Curaçao (A.B. 2010, no. 87, bijlage a).

---

[3] P.B. 1979, no. 29.

TITEL I
ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

Deze landsverordening verstaat onder:

a.	Minister:	de Minister belast met onderwijs;
b.	school:	een school voor voortgezet onderwijs, tenzij het tegendeel blijkt;
c.	openbare school:	door het Land dan wel een openbare rechtspersoon als bedoeld in artikel 40a, in stand gehouden school;
d.	bijzondere school:	een door een natuurlijke persoon of door een privaatrechtelijke rechtspersoon in stand gehouden school;
e.	bevoegd gezag:	voor wat betreft a. een openbare school: 1°. de Minister; of 2°. het openbare orgaan, bedoeld in artikel 40a; b. een bijzondere school: het schoolbestuur;
f.	instructietaal:	de taal die op een school gehanteerd wordt bij zowel de mondelinge als schriftelijke kennisoverdracht en bij alle toets- en examenopgaven.

Artikel 2

1. Het toezicht op het voortgezet onderwijs en de deugdelijkheid ervan is opgedragen aan de Minister. Het wordt volgens diens richtlijnen uitgeoefend door de onderwijsinspectie.
2. De onderwijsinspectie en de door de Minister met het toezicht belaste ambtenaren hebben steeds toegang tot de scholen.
3. De bevoegde gezagsorganen zijn verplicht de Minister en de door hem aangewezen ambtenaren desgevraagd alle inlichtingen te geven.

Artikel 3

Het voortgezet onderwijs omvat het onderwijs, dat wordt gegeven na het funderend onderwijs, met uitzondering van het onderwijs geregeld in de Landsverordening secundair beroepsonderwijs[4] en de Landsverordening University of Curaçao Dr. Moises da Costa Gomez[5].

Artikel 4

Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden de onderwerpen aangewezen waarover aan organisaties van ouders, van leraren of van schoolbesturen dan wel aan twee of meer van deze groepen, die zich de behartiging van de belangen van een of meer vormen van voortgezet onderwijs ten doel stellen, de gelegenheid wordt gegeven de Minister van advies te dienen. Aan die organisaties wordt deze gelegenheid uitsluitend verleend, indien zij naar het oordeel van de Minister voldoende representatief zijn.

---

[4] P.B. 2008, no. 37.
[5] P.B. 2022, no. 33 (GT).

TITEL II
HET ONDERWIJS

Artikel 5

Het voortgezet onderwijs wordt onderscheiden in:
a. voorbereidend wetenschappelijk onderwijs;
b. hoger algemeen voortgezet onderwijs;
c. voorbereidend secundair beroepsonderwijs;
d. hoger beroepsonderwijs.

AFDELING I
Openbaar en uit de openbare kas bekostigd bijzonder schoolonderwijs

Artikel 6

De bepalingen van de hoofdstukken I en II van deze afdeling regelen het openbaar schoolonderwijs; de bepalingen van de hoofdstukken I en III zijn voorwaarden voor bekostiging van het bijzonder schoolonderwijs.

Artikel 6a

1. Het Land stelt elk leerjaar lesmateriaal in bruikleen ter beschikking aan de leerlingen van de scholen die op grond van artikel 59 voor bekostiging in aanmerking zijn gebracht. Ingeval een leerling minderjarig is wordt het lesmateriaal aan diens ouders in bruikleen ter beschikking gesteld.
2. Onder lesmateriaal wordt verstaan: lesmateriaal dat naar vorm en inhoud is gericht op informatieoverdracht in onderwijsleersituaties en waarvan het gebruik binnen het onderwijsaanbod door het bevoegd gezag specifiek voor het desbetreffende leerjaar is voorgeschreven.
3. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden regels gesteld omtrent de wijze waarop en de voorwaarden waaronder het lesmateriaal ter beschikking wordt gesteld.

Hoofdstuk I
Regelen voor het openbaar schoolonderwijs, tevens voorwaarden
voor bekostiging van het bijzonder schoolonderwijs

§ 1. Scholen

Artikel 7

1. Voorbereidend wetenschappelijk onderwijs is het onderwijs dat is ingericht ter voorbereiding op aansluitend wetenschappelijk onderwijs en dat mede algemene vorming omvat. Het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs wordt gegeven aan scholen met een cursusduur van zes jaren.
2. Het onderwijs aan deze scholen omvat:
   a. de in artikel 10, eerste lid, bedoelde periode van basisvorming;
   b. de in artikel 10a bedoelde periode van profielvoorbereidend onderwijs; en
   c. de in artikel 10b bedoelde periode van profielenonderwijs.

Artikel 8

1. Hoger algemeen voortgezet onderwijs is het onderwijs dat is ingericht ter voorbereiding op aansluitend hoger beroepsonderwijs en dat mede algemene vorming omvat. Het hoger algemeen voortgezet onderwijs wordt gegeven aan scholen met een cursusduur van vijf jaren.
2. Het onderwijs aan deze scholen omvat:
   a. de in artikel 10, eerste lid, bedoelde periode van basisvorming;
   b. de in artikel 10a bedoelde periode van profielvoorbereidend onderwijs; en
   c. de in artikel 10b bedoelde periode van profielenonderwijs.

Artikel 9

1. Voorbereidend secundair beroepsonderwijs is het onderwijs dat is ingericht ter voorbereiding op het secundair beroepsonderwijs en dat mede algemene vorming omvat. Het voorbereidend secundair beroepsonderwijs wordt gegeven aan scholen met een cursusduur van vier jaren.
2. Het onderwijs aan deze scholen omvat:
   a. de in artikel 10, eerste lid, bedoelde periode van basisvorming; en
   b. de in artikel 11 bedoelde periode van de leerwegen.

Artikel 10

1. Het onderwijs aan de dagscholen, bedoeld in de artikelen 7 tot en met 9, vangt aan met een periode van basisvorming, die twee leerjaren beslaat.
2. Gedurende de periode van basisvorming wordt onderwijs gegeven in de vakken Nederlandse taal, Engelse taal, Spaanse taal, mens en maatschappij, wiskunde, informatiekunde, mens en natuur, techniek, verzorging, lichamelijke opvoeding, begeleidingslessen en ten minste twee van de vakken muziek, drama en beeldende vorming en in het vak Papiamentu.
3. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen voorwaarden worden gesteld waaronder een leerling wordt vrijgesteld van één of meer van de in het tweede lid genoemde vakken.
4. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen voorwaarden worden gesteld omtrent het geven van onderwijs in de Franse of Duitse taal.
5. Ten aanzien van de vakken, genoemd in het tweede lid, worden telkens voor een periode van ten hoogste vijf jaar bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kerndoelen vastgesteld. Vaststelling van kerndoelen voor een volgende periode vindt plaats met inachtneming van een door de Minister verrichte evaluatie van de geldende kerndoelen.

Artikel 10a

1. Het onderwijs aan de scholen voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs en aan scholen voor hoger algemeen voortgezet onderwijs omvat aansluitend op de periode van de basisvorming een éénjarige periode van profielvoorbereidend onderwijs.
2. Het profielvoorbereidend onderwijs omvat:
   Nederlandse taal, Engelse taal, Spaanse taal, Franse of Duitse taal, algemene sociale wetenschappen, wiskunde, algemene natuurwetenschappen, culturele en artistieke vorming, lichamelijke opvoeding, studiekeuzebegeleiding en Papiamentu;

3. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen nadere regels ten aanzien van de vakken Spaanse taal, algemene sociale wetenschappen, algemene natuurwetenschappen en culturele en artistieke vorming worden gesteld.

Artikel 10b

1. Het onderwijs aan scholen voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs respectievelijk voor hoger algemeen voortgezet onderwijs omvat aansluitend op de periode van profielvoorbereidend onderwijs een driejarige respectievelijk tweejarige periode van profielenonderwijs.
2. De periode van profielenonderwijs is ingericht volgens profielen. Een profiel is een samenhangend onderwijsprogramma, zodanig ingericht dat het biedt:
   a. een algemene maatschappelijke voorbereiding en persoonlijke vorming,
   b. een algemene voorbereiding op het hoger onderwijs; en
   c. een bijzondere voorbereiding op groepen van naar inhoud verwante opleidingen in het hoger onderwijs.
3. De school verzorgt al dan niet in samenwerking met andere scholen alle profielen. De profielen zijn:
   a. het profiel cultuur en maatschappij;
   b. het profiel economie en maatschappij;
   c. het profiel natuur en techniek;
   d. het profiel natuur en gezondheid.
4. Elk profiel bestaat uit:
   a. een gemeenschappelijk deel, dat voor alle profielen van de desbetreffende schoolsoort gelijk is;
   b. een profieldeel, dat kenmerkend is voor dat profiel; en
   c. een vrij deel.
5. Het bevoegd gezag richt het onderwijs in de periode van profielenonderwijs in op de grondslag van een normatieve studielast voor de leerling van 1600 uren per leerjaar, uitgaande van 40 weken met elk een normatieve studielast van 40 uren. Het bevoegd gezag richt een in schooltijd verzorgd onderwijsprogramma in dat voor elke leerling ten minste 1000 uren onderwijs omvat per leerjaar, onverminderd artikel 10e.

Artikel 10c

1. Het gemeenschappelijk deel van elk profiel in het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs omvat:
   a. Papiamentu;
   b. Nederlandse taal en literatuur;
   c. Engelse taal en literatuur;
   d. Spaanse, Franse of Duitse taal en literatuur;
   e. algemene natuurwetenschappen;
   f. algemene sociale wetenschappen;
   g. culturele en artistieke vorming;
   h. lichamelijke opvoeding.
2. (vervallen)

3. Het profieldeel van het profieldeel natuur en techniek in het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs omvat:
   a. wiskunde;
   b. natuurkunde;
   c. scheikunde;
   d. een vak ter keuze van de leerling uit vakken die bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, zijn aangegeven, voor zover het bevoegd gezag deze vakken aanbiedt.
4. Het profieldeel van het profieldeel natuur en gezondheid in het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs omvat:
   a. wiskunde;
   b. biologie;
   c. scheikunde;
   d. een vak ter keuze van de leerling uit vakken die bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, zijn aangegeven, voor zover het bevoegd gezag deze vakken aanbiedt.
5. Het profieldeel van het profieldeel economie en maatschappij in het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs omvat:
   a. wiskunde;
   b. economie;
   c. twee vakken ter keuze van de leerling uit vakken die bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, zijn aangegeven, voor zover het bevoegd gezag deze vakken aanbiedt.
6. Het profieldeel van het profieldeel cultuur en maatschappij in het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs omvat:
   a. wiskunde;
   b. geschiedenis;;
   c. een kunstvak of een moderne vreemde taal;
   d. een vak ter keuze van de leerling uit vakken die bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, zijn aangegeven, voor zover het bevoegd gezag deze vakken aanbiedt.
7. Het vrije deel omvat één of twee vakken uit het geheel van:
   a. vakken genoemd of aangewezen op grond van het derde tot en met zesde lid, die de leerling nog niet heeft gekozen op grond van het eerste tot en met zesde lid, voor zover het bevoegd gezag deze vakken als onderdeel in het vrije deel aanbiedt;
   b. door het bevoegd gezag vast te stellen vakken en programmaonderdelen.
8. Het bevoegd gezag kan besluiten dat door het bevoegd gezag aan te wijzen andere vakken en programmaonderdelen door alle leerlingen in het vrije deel moeten worden gevolgd.

Artikel 10d

1. Het gemeenschappelijk deel van elk profiel in het hoger algemeen voortgezet onderwijs omvat:
   a. Papiamentu;
   b. Nederlandse taal en literatuur;
   c. Engelse taal en literatuur;
   d. algemene natuurwetenschappen;
   e. algemene sociale wetenschappen;
   f. culturele en artistieke vorming;
   g. lichamelijke opvoeding.
2. (vervallen)

3. Het profieldeel van het profieldeel natuur en techniek in het hoger algemeen voortgezet onderwijs omvat:
   a. wiskunde;
   b. natuurkunde;
   c. scheikunde.
4. Het profieldeel van het profieldeel natuur en gezondheid in het hoger algemeen voortgezet onderwijs omvat:
   a. wiskunde;
   b. biologie;
   c. scheikunde;
5. Het profieldeel van het profieldeel economie en maatschappij in het hoger algemeen voortgezet onderwijs omvat:
   a. wiskunde;
   b. economie;
   c. een vak ter keuze van de leerling uit vakken die bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, zijn aangegeven, voor zover het bevoegd gezag deze vakken aanbiedt.
6. Het profieldeel van het profieldeel cultuur en maatschappij in het hoger algemeen voortgezet onderwijs omvat:
   a. een moderne vreemde taal;
   b. geschiedenis;
   c. een vak ter keuze van de leerling uit vakken die bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, zijn aangegeven, voor zover het bevoegd gezag deze vakken aanbiedt.
7. Het vrije deel omvat tenminste één vak uit het geheel van:
   a. vakken genoemd of aangewezen op grond van het derde tot en met zesde lid, die de leerling nog niet heeft gekozen op grond van het eerste tot en met zesde lid, voor zover het bevoegd gezag deze vakken als onderdeel in het vrije deel aanbiedt;
   b. door het bevoegd gezag vast te stellen vakken en programmaonderdelen.
8. Het bevoegd gezag kan besluiten dat door het bevoegd gezag aan te wijzen andere vakken en programmaonderdelen door alle leerlingen in het vrije deel moeten worden gevolgd. Tevens kan het bevoegd gezag de leerling in de gelegenheid stellen, in het vrije deel te kiezen uit in artikel 10c genoemde vakken.

Artikel 10e

Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden met betrekking tot de in artikel 10b, derde lid, bedoelde profielen vastgesteld:

a. de totale normatieve studielast van het gemeenschappelijk deel, het profieldeel en het vrije deel;
b. de normatieve studielast van de vakken;
c. voorschriften omtrent de vakken en andere programmaonderdelen, bedoeld in de artikelen 10c, achtste lid, en 10d, achtste lid, behoudens godsdienstonderwijs of levensbeschouwelijke vorming aan bijzondere scholen.

Artikel 11

1. Het onderwijs aan de scholen voor voorbereidend secundair beroepsonderwijs omvat aansluitend op de periode van basisvorming een tweejarige periode van leerwegen.
2. In de periode van leerwegen volgen de leerlingen onderwijs in:
   a. de theoretisch kadergerichte leerweg;
   b. de praktisch kadergerichte leerweg; of
   c. de praktisch basisgerichte leerweg.
3. De leerwegen omvatten een samenhangend onderwijsprogramma, gericht op:
   a. een algemene maatschappelijke voorbereiding en persoonlijke vorming, en
   b. een voorbereiding op naar inhoud verwante opleidingen in het secundair beroepsonderwijs.
4. Het onderwijs in elke leerweg wordt met ingang van het derde leerjaar gegeven in één of meer van de volgende sectoren:
   a. techniek;
   b. zorg en welzijn;
   c. economie.
5. De sectoren, genoemd in het vierde lid, omvatten elk één of meer sectorprogramma's, onderscheiden als volgt:
   a. de sector techniek:
      1º metaal;
      2º bouw;
      3º motorvoertuigentechniek;
      4º ecotechniek;
      5º instalectro;
      6º techniek algemeen;
      7º informatie- en communicatietechnologie.
   b. de sector zorg en welzijn:
      1º algemene mensverzorging;
      2º uiterlijke verzorging;
      3º zorg en welzijn algemeen.
   c. de sector economie:
      1º hospitality;
      2º administratie en commercie.
6. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen de sectorprogramma's, genoemd in het vijfde lid, aangevuld dan wel gewijzigd worden.

Artikel 11a

1. Het onderwijs in de leerwegen bestaat voor elke sector uit:
   a. een gemeenschappelijk deel, dat voor alle leerwegen gelijk is;
   b. een sectordeel, dat kenmerkend is voor die sector; en
   c. een keuzedeel, dat voor alle sectoren verschillend kan zijn.
2. Het gemeenschappelijk deel van de leerwegen omvat Nederlandse taal, Engelse taal, mens en maatschappij, lichamelijke opvoeding, culturele en artistieke vorming en tevens Papiamentu en Spaans.
3. Het sectordeel van de leerwegen omvat de navolgende vakken voor:

a. de sector techniek: wiskunde en natuur- en scheikunde, met uitzondering voor het in artikel 11, vijfde lid, onderdeel a, ten 4°, genoemde sectorprogramma ecotechniek;
b. de sector zorg en welzijn: biologie en, ter keuze van de leerling, wiskunde of mens en maatschappij;
c. de sector economie: economie en, ter keuze van de leerling, wiskunde, Papiamentu, Franse taal of Spaanse taal.

Bij keuze door de leerling van het in artikel 11, vijfde lid, onderdeel a, ten 4°, genoemde sectorprogramma ecotechniek omvat het sectordeel van de leerwegen wat betreft de sector techniek de vakken biologie en natuur- en scheikunde.

4. Het keuzedeel van de theoretisch kadergerichte leerweg:
   a. kan tevens omvatten ten minste één door de leerling te kiezen vak;
   b. omvat het door de leerling te kiezen sectorprogramma, bedoeld in artikel 11, vijfde lid;
   c. kan omvatten door het bevoegd gezag vast te stellen vakken en programmaonderdelen.
5. Het keuzedeel van de praktisch kadergerichte leerweg en de praktisch basisgerichte leerweg:
   a. omvat het door de leerling te kiezen sectorprogramma, bedoeld in artikel 11, vijfde lid;
   b. kan omvatten door het bevoegd gezag vast te stellen vakken en programmaonderdelen.
6. Het bevoegd gezag beslist welke keuzetaal, genoemd in het derde lid, onderdeel c, en welke sectorprogramma's als bedoeld in vierde lid, onderdeel b, en vijfde lid, onderdeel a, en welke vakken en programmaonderdelen als bedoeld in het vierde lid, onderdeel c, en het vijfde lid, onderdeel b, worden aangeboden. Het bevoegd gezag kan tevens besluiten dat door het bevoegd gezag vast te stellen vakken en programmaonderdelen als bedoeld in het vierde lid, onderdeel c, en het vijfde lid, onderdeel b, door alle leerlingen in het keuzedeel moeten worden gevolgd.
7. Onverminderd het tweede tot en met het zesde lid kan bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden vastgesteld het door alle leerlingen van scholen voor voorbereidend secundair beroepsonderwijs in het derde en vierde leerjaar te volgen minimum of maximum aantal vakken waarin eindexamen kan worden afgelegd, alsmede welke vakken het betreft.

Artikel 11b

1. Voor leerlingen, die zich aanmelden voor een school voor voorbereidend secundair beroepsonderwijs dan wel staan ingeschreven aan een school voor voorbereidend secundair beroepsonderwijs, die vanwege hun sociale of psychosociale omstandigheden niet in staat worden geacht zonder speciale voorzieningen het onderwijs, genoemd in artikel 11, tweede lid, met een diploma, bedoeld in artikel 32, te kunnen afsluiten, en die niet in aanmerking komen geplaatst te worden in het onderwijs, genoemd in artikel 11c, treft het bevoegd gezag de nodige maatregelen.
2. De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, betreffen voorzieningen ten aanzien van de groepsgrootte, aanpassingen van het programma en extra aandacht voor lacunes in de kennis en ontwikkeling van de leerling.
3. Het bevoegd gezag van een school voor voorbereidend secundair beroepsonderwijs kan met de te nemen maatregelen, bedoeld in het eerste lid, indien dat ten behoeve van de leerling, genoemd in het eerste lid, noodzakelijk is, afwijken van de voorschriften, gegeven bij of krachtens de artikelen 10 en 21. Deze maatregelen houden de mogelijkheid voor de leerling open om examens af te leggen en een diploma te behalen, zoals bedoeld in artikel 32.

4. Maatregelen, als bedoeld in het eerste lid, worden niet genomen dan nadat, op een daartoe strekkend verzoek van de zijde van het bevoegd gezag, de onderwijsinspectie het desbetreffende onderwijsprogramma heeft goedgekeurd en, in geval deze maatregelen leiden tot extra bekostiging door het land, niet dan nadat op daartoe strekkend verzoek zijdens het bevoegd gezag de Minister de betreffende maatregelen heeft goedgekeurd.
5. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden nadere voorschriften vastgesteld met betrekking tot de groepsgrootte, bedoeld in het tweede lid.

Artikel 11c

1. Arbeidsgericht onderwijs wordt gegeven ten behoeve van leerlingen tot ten hoogste 18 jaar aan afdelingen voor arbeidsgericht onderwijs, verbonden aan scholen voor voorbereidend secundair beroepsonderwijs en aan scholengemeenschappen waarvan ten minste een school voor voorbereidend secundair beroepsonderwijs deel uitmaakt.
2. Arbeidsgericht onderwijs is onderwijs voor leerlingen voor wie vaststaat dat
   a. overwegend een orthopedagogische en orthodidactische benadering is geboden; en
   b. het volgen van het onderwijs in een van de leerwegen, genoemd in artikel 11, tweede lid, niet leidt tot het behalen van een diploma als bedoeld in artikel 32.
3. Arbeidsgericht onderwijs bestaat uit een gedeelte waarin aangepast theoretisch onderwijs, persoonlijkheidsvorming en het aanleren van sociale vaardigheden worden verzorgd, en een gedeelte waarin de leerling wordt voorbereid op het uitoefenen van functies op de arbeidsmarkt. Arbeidsgericht onderwijs wordt zodanig ingericht dat de kerndoelen van de basisvorming zo veel mogelijk kunnen worden bereikt. Arbeidsgericht onderwijs bereidt de leerling voor op eenvoudige functies binnen de arbeidsmarkt.
4. Het bevoegd gezag van een school voor voorbereidend secundair beroepsonderwijs met een afdeling voor arbeidsgericht onderwijs kan, met inachtneming van de tweede volzin van het derde lid, indien dat ten behoeve van de leerling noodzakelijk is, bij het aanbieden van dat onderwijs afwijken van de voorschriften, gegeven bij of krachtens de artikelen 10, 21 en 32.
5. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden voorschriften vastgesteld met betrekking tot:
   a. de groepsgrootte van de leerlingen die arbeidsgericht onderwijs volgen;
   b. de vakken die het arbeidsgericht onderwijs ten minste omvat; en
   c. het aantal uren dat het onderricht in de praktijk van de uitoefening van een vak of beroep in de vorm van begeleide stages gedurende een schoolweek ten hoogste omvat.

Artikel 11d

1. Het bevoegd gezag van een school voor voorbereidend secundair beroepsonderwijs kan aan de ouders van een leerling, die zich bij die school aanmeldt of aan die school is ingeschreven, voorstellen dat deze leerling arbeidsgericht onderwijs gaat volgen, indien het bevoegd gezag redelijkerwijs kan aannemen dat deze niet in staat is het onderwijs in één van de leerwegen, genoemd in artikel 11, tweede lid, met een diploma als bedoeld in artikel 32, af te sluiten.
2. Het bevoegd gezag van de school beslist, na overleg met de ouders van de in het eerste lid bedoelde leerling, over de toelating van de leerling tot de afdeling voor arbeidsgericht onderwijs.

Alvorens de beslissing tot toelating wordt genomen, legt indien mogelijk het bevoegd gezag van de school waaraan de leerling voorafgaand aan de toelating tot het arbeidsgericht onderwijs was of is ingeschreven, een op de desbetreffende leerling betrekking hebbend onderwijskundig rapport, alsmede de op schrift gestelde zienswijze van de ouders, over aan de verwijzingscommissie, bedoeld in het zesde lid. Geen leerling wordt toegelaten tot het arbeidsgericht onderwijs dan nadat de verwijzingscommissie schriftelijk heeft bepaald dat de leerling tot dat onderwijs toelaatbaar is.

3. Het bevoegd gezag van de afdeling voor arbeidsgericht onderwijs waaraan de leerling wordt toegelaten, stelt, na overleg met de ouders, voor de leerling een handelingsplan op. Het handelingsplan bevat een omschrijving van de wijze waarop voor de desbetreffende leerling het arbeidsgericht onderwijs met inachtneming van artikel 11b, derde lid, wordt verzorgd.
4. Indien de verwijzingscommissie bepaalt dat de leerling niet tot het arbeidsgericht onderwijs toelaatbaar is, brengt zij schriftelijk advies uit aan de ouders van de leerling en het in het eerste lid bedoelde bevoegd gezag, over de wijze waarop de leerling op de school waar hij is ingeschreven, naar het oordeel van de verwijzingscommissie zou moeten worden begeleid.
5. De verwijzingscommissie verstrekt desgevraagd aan de ingevolge artikel 2 met het uitoefenen van het toezicht daarop bedoelde instantie en de Minister de voor de uitoefening van hun taak benodigde inlichtingen. De Minister kan inzage vorderen van zakelijke gegevens en bescheiden, voor zover dat voor de invulling van zijn taak redelijkerwijs nodig is.
6. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden voorschriften gegeven met betrekking tot de instelling, taak, samenstelling en werkwijze van de verwijzingscommissie. De verwijzingscommissie wordt benoemd bij landsbesluit.
7. Het toezicht op de verwijzingscommissie wordt volgens bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, te stellen regels uitgevoerd door de ingevolge artikel 2 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie.

Artikel 12

1. De instructietaal, zoals bedoeld in artikel 1, in een school voor v.w.o., h.a.v.o. of v.s.b.o. is een van de officiële talen van Curaçao.
2. De gekozen instructietaal geldt voor de gehele school of voor een of meerdere leerwegen in het door die school aangeboden onderwijs.
3. De gekozen instructietaal wordt bij alle vakken toegepast.
4. Een wijziging in de door de school te hanteren instructietaal of instructietalen kan slechts plaatsvinden met ingang van de eerste dag van het schooljaar, mits zulks tenminste zestien maanden daaraan voorafgaand door het bevoegd gezag in tenminste twee in het land verschijnende dagbladen bekend is gemaakt. Een dergelijke wijziging kan geen betrekking hebben op de cohorten die op de datum van bekendmaking van die wijziging reeds op de school stonden ingeschreven.
5. Scholen dragen zorg voor een optimaal mogelijke aansluiting van leerlingen met een moedertaal die niet overeenkomt met de op de school gehanteerde instructietaal of instructietalen.

Artikel 13

1. De Minister stelt jaarlijks toetsen vast die betrekking hebben op door hem aan te wijzen kerndoelen van de vakken van de basisvorming, met uitzondering van het vak lichamelijke opvoeding. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen nadere regels gesteld worden met betrekking tot deze toetsen.
2. Het bevoegd gezag neemt deze toetsen af op de dagscholen, bedoeld in de artikelen 7 tot en met 9.

Artikel 14
(vervallen)

Artikel 15

1. Hoger beroepsonderwijs wordt gegeven aan scholen met een cursusduur van ten hoogste vier jaren. Het bereidt voor op beroepen in de navolgende sectoren:
   a. dienstverlening en gezondheidszorg;
   b. economie;
   c. landbouw, veeteelt en natuurlijke omgeving;
   d. techniek;
   e. onderwijs.
2. Aan deze scholen wordt onderwijs gegeven in algemeen vormende en beroepsgerichte vakken.
3. Aan opleidingsscholen voor onderwijzers wordt in ieder geval onderwijs gegeven in opvoedkunde, psychologie, algemene didactiek en bijzondere didactiek.

Artikel 16

1. Aan bijzondere scholen kan behalve de in de artikelen 7 tot en met 9, en 15 genoemde vakken het vak godsdienstonderwijs dan wel het vak levensbeschouwelijke vorming gegeven worden.
2. Aan openbare scholen kan behalve de in de artikelen 7 tot en met 9, en 15 genoemde vakken het vak levensbeschouwelijke vorming gegeven worden.
3. Aan scholen als bedoeld in de artikelen 7 en 8 kan na het derde leerjaar naast het onderwijs in de voor die school genoemde vakken en deelvakken in bij landsbesluit genoemde gevallen onderwijs worden gegeven in andere vakken en programmaonderdelen.
4. Aan scholen als bedoeld in artikel 9, kan na het tweede leerjaar naast het onderwijs in de voor die school genoemde vakken en sectorprogramma's in bij landsbesluit genoemde gevallen onderwijs worden gegeven in andere vakken en programmaonderdelen.

Artikel 17
(vervallen)

Artikel 18

1. In een scholengemeenschap zijn tot één school verenigd twee of meer scholen, bedoeld in de artikelen 7 tot en met 9.
2. In een scholengemeenschap is ten minste het eerste leerjaar gemeenschappelijk.
3. In een gemeenschap van scholen zijn verenigd twee scholen, bedoeld in de artikelen 7 tot met 9, die ten aanzien van de inrichting van het onderwijs nauw samenwerken. Bij landsbesluit houdende algemene maatregelen kunnen voorschriften worden vastgesteld met betrekking tot deze samenwerking.

Artikel 19

1. De scholen kunnen zijn dagscholen, avondscholen of dag-avondscholen. Volgens regelen, te stellen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen de cursusduur en de inrichting van het onderwijs aan de avondscholen en aan de dag-avondscholen afwijken van die voorgeschreven bij of krachtens deze landsverordening.
2. Tenzij het tegendeel blijkt, worden onder scholen voor voorbereidend secundair beroepsonderwijs of voor hoger beroepsonderwijs mede verstaan afzonderlijke cursussen voor voorbereidend secundair beroepsonderwijs of voor hoger beroepsonderwijs.

Artikel 20

De naam van de school duidt aan, tot welke van de soorten van scholen, bedoeld in de artikelen 7 tot en met 9 en 15, de school behoort.

Artikel 21

1. Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden voor de scholen voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs, hoger algemeen voortgezet onderwijs en voorbereidend secundair beroepsonderwijs nadere voorschriften vastgesteld omtrent de inrichting van het onderwijs. Deze voorschriften kunnen per schoolsoort verschillen. Voor de scholen, bedoeld in de artikelen 7 tot en met 9, kunnen afzonderlijke voorschriften worden gegeven.
2. Het landsbesluit, houdende algemene maatregelen, bedoeld in het eerste lid, houdt voor de scholen voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs, hoger algemeen voortgezet onderwijs en voorbereidend secundair beroepsonderwijs tenminste voorschriften in omtrent:
   a. duur van de lessen;
   b. de splitsing en samenvoeging van klassen en de vorming van groepen, mede in verband met het totale aantal leerlingen;
   c. de vakken, het minimum aantal wekelijkse lessen in elk van de vakken, als mede het aantal wekelijkse lessen dat in alle vakken tezamen gedurende de periode van de basisvorming respectievelijk de periode van het profielvoorbereidend onderwijs moet worden gevolgd; en
   d. de vakken dan wel deelvakken van de periode van het profielenonderwijs met de daarbij behorende minima aan normatieve studielast.

3. Het landsbesluit, bedoeld in het eerste lid, houdt voor de scholen voor voorbereidend secundair beroepsonderwijs tevens voorschriften in omtrent:
   a. de vakken en de sectorprogramma's, het minimum aantal wekelijkse lessen dat in elk van de vakken gedurende de periode van de basisvorming respectievelijk in elk van de vakken en sectorprogramma's gedurende de periode van de leerwegen moet worden gevolgd; en
   b. het maximum aantal wekelijkse lessen dat gedurende de periode van de basisvorming in alle vakken respectievelijk de periode van de leerwegen in alle vakken en sectorprogramma's tezamen mag worden gevolgd.
4. (vervallen)
5. Het landsbesluit, bedoeld in het eerste lid, houdt voor de scholen voor hoger beroepsonderwijs ten minste regels in omtrent:
   a. de cursusduur, de varianten, de afdelingen en de stage;
   b. de duur van de lessen;
   c. splitsing en samenvoeging van klassen en vorming van groepen, mede in verband met het totale aantal leerlingen;
   d. het aantal algemeen vormende en beroepsgerichte vakken;
   e. het minimum aantal wekelijkse lessen, dat per variant, gedurende de cursus in de algemeen vormende en beroepsgerichte vakken moet worden gevolgd;
   f. het maximum aantal wekelijkse lessen dat gedurende de cursus in alle vakken tezamen mag worden gevolgd.
6. Ten aanzien van de scholen, bedoeld in artikel 15, derde lid, wordt geen onderscheid gemaakt in varianten.
7. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld voor de vakopleiding in samenwerking met bedrijven.

Artikel 22

1. De rector of de directeur van de school ontwerpt jaarlijks met inachtneming van de bij of krachtens deze landsverordening gestelde regels, na bespreking met de gezamenlijke leraren, het schoolwerkplan en de lesrooster.
2. Het bevoegd gezag stelt het schoolwerkplan en de lesrooster vast en zendt deze ter goedkeuring aan de ingevolge artikel 2 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie.
3. De schoolwerkplannen en de lesroosters van de cursussen voor voorbereidend secundair beroepsonderwijs of voor hoger beroepsonderwijs behoeven goedkeuring van de ingevolge artikel 2 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie.

Artikel 23

1. Het schoolwerkplan bevat in ieder geval gegevens over de schoolorganisatie, doelstellingen, leerstof, didactische werkvormen, leermiddelen en tijdplanning.
2. De Minister kan nadere regels stellen omtrent de inhoud van het schoolwerkplan, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 23a

1. Het bevoegd gezag van een school als bedoeld in de artikelen 7 tot en met 9, en 15, stelt jaarlijks vóór 31 december een verslag vast over het onderwijs aan de school gedurende het voorafgaande schooljaar.
2. Het jaarverslag, bedoeld in het eerste lid, bevat met betrekking tot het desbetreffende schooljaar in ieder geval een beschrijving van de algemene gang van zaken, waaronder de wijze waarop uitvoering is gegeven aan het goedgekeurde schoolwerkplan.
3. Het bevoegd gezag draagt er zorg voor dat een exemplaar van het jaarverslag in het gebouw van de school ter inzage wordt neergelegd op een voor ieder toegankelijke plaats. Het bevoegd gezag zendt het verslag binnen dertig dagen na de vaststelling aan de ingevolge artikel 2 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie.

Artikel 24

1. De Minister stelt voorschriften vast met betrekking tot de begin- en einddatum van het schooljaar en met betrekking tot het totaal aantal vakantiedagen per jaar.
2. De lesrooster wordt vastgesteld in overeenstemming met het schoolwerkplan. Hij geeft de regeling van de schooltijden en vermeldt tevens de feestdagen en de schoolvakanties waarvan de begin- en einddata door de Minister, het bevoegd gezag gehoord, worden vastgesteld, alsmede de namen van de leraren.
3. Afwijking van lesrooster kan plaats hebben met toestemming van de ingevolge artikel 2 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie.

Artikel 25

1. Indien de ingevolge artikel 2 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie van oordeel is, dat het schoolwerkplan of de lesrooster niet voldoet aan de bij of krachtens deze landsverordening gegeven voorschriften of anderszins gebreken vertoont en het bevoegd gezag wijziging weigert, vraagt hij het oordeel van de Minister, aan wiens uitspraak het bevoegd gezag zich onderwerpt.
2. De schoolwerkplannen van de scholen waarvoor niet bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, voorschriften omtrent de inrichting van het onderwijs zijn vastgesteld, behoeven de goedkeuring van de Minister.

Artikel 26

De Minister kan nadere voorschriften geven omtrent de modellen van schoolwerkplannen en lesroosters en omtrent de inzending daarvan.

Artikel 27

Het bevoegd gezag stelt, de ingevolge artikel 2 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie gehoord, een reglement voor de school vast.
De Minister kan nadere voorschriften geven omtrent de inhoud van dit reglement.

Artikel 28

Ten behoeve van de bijzondere inrichting van het onderwijs aan een school en ten behoeve van een scholengemeenschap, als bedoeld in artikel 18, kan de Minister goedkeuren, dat wordt afgeweken van de bij of krachtens deze landsverordening gegeven voorschriften.

Artikel 29

1. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen voor elke soort van scholen of voor afdelingen van die scholen voorwaarden voor de toelating en voorschriften omtrent verwijdering en bevordering worden vastgesteld. De toelating, schorsing, verwijdering, bevordering alsmede de deelname aan dan wel het genot van enige onderwijsvoorziening mag door het bevoegd gezag niet afhankelijk gesteld worden van een geldelijke bijdrage van leerlingen, ouders, voogden of verzorgers.
2. Een leerling mag geen arbeidsgericht onderwijs meer volgen aan een afdeling voor arbeidsgericht onderwijs na afloop van het schooljaar waarin hij de leeftijd van achttien jaren heeft bereikt. Op een daartoe strekkend verzoek van het bevoegd gezag, gedaan in het in de eerste volzin bedoelde schooljaar, kan de ingevolge artikel 2 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie toestaan dat de leerling het daaropvolgende schooljaar arbeidsgericht onderwijs kan blijven volgen, indien zij van mening is dat zonder het volgen van dit schooljaar de leerling niet voldoende is voorbereid op eenvoudige functies binnen de arbeidsmarkt.

Artikel 30

1. Het gezondheidstoezicht op de scholen wordt uitgeoefend door de Minister van Gezondheid, Milieu en Natuur en strekt zich uit over alle gebouwen waarin en terreinen waarop voortgezet onderwijs wordt gegeven en over het personeel van de scholen en de leerlingen.
2. Geen voortgezet onderwijs wordt gegeven in gebouwen of op terreinen waarvan de Minister van Gezondheid, Milieu en Natuur heeft beslist, dat zij niet voldoen aan de voorschriften, bedoeld in het zesde lid, of schadelijk zijn voor de gezondheid dan wel gevaar opleveren voor de veiligheid.
3. Een beslissing, als bedoeld in het vorige lid, wordt schriftelijk en met redenen omkleed gegeven. Afschriften ervan worden gezonden aan de ingevolge artikel 2 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie, aan de rector of de directeur van de school en, indien het een bijzondere school betreft, aan het schoolbestuur.
4. De Minister van Gezondheid, Milieu en Natuur maakt zijn beslissing onmiddellijk openbaar op de wijze waarop van landswege officiële berichten worden bekendgemaakt.
5. Nadat de Minister van Gezondheid, Milieu en Natuur schriftelijk heeft verklaard, dat het gebouw of het terrein voldoende is verbeterd, mag het onderwijs worden hervat. Dit wordt openbaar gemaakt overeenkomstig het derde en het vierde lid.
6. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen, zowel in het belang van de gezondheid en de veiligheid van de leerlingen als van het onderwijs, voorschriften worden gegeven omtrent de bouw en de inrichting van gebouwen waarin voortgezet onderwijs wordt gegeven, omtrent de inrichting van de bij de school behorende terreinen, alsmede omtrent het aantal leerlingen dat in de lokalen mag worden toegelaten.

Artikel 31

1. Hij die in strijd met artikel 30 onderwijs geeft of doet geven in een afgekeurd lokaal of die als rector of directeur van een school in een lokaal meer leerlingen toelaat dan het mag bevatten volgens de voorschriften, bedoeld in het zesde lid van dat artikel, wordt gestraft met een geldboete van de eerste categorie.
2. Indien het feit, strafbaar gesteld in het eerste lid, wordt gepleegd voordat twee jaren zijn verlopen sedert een veroordeling ter zake van eenzelfde feit onherroepelijk is geworden, wordt een geldboete van de eerste categorie of hechtenis van ten hoogste veertien dagen opgelegd. Bij tweede of volgende herhaling, gepleegd telkens binnen twee jaren, nadat de laatste veroordeling onherroepelijk is geworden, wordt hechtenis opgelegd van ten hoogste een jaar.
3. Het feit, strafbaar gesteld in dit artikel, is een overtreding.

§ 2. Eindexamens

Artikel 32

1. Aan de leerlingen van de scholen, bedoeld in de artikelen 7 tot en met 9, wordt gelegenheid gegeven aan deze scholen een eindexamen af te leggen.
2. Aan de leerlingen van de overige scholen en aan de leerlingen van de afdelingen van scholen voor hoger beroepsonderwijs kan gelegenheid worden gegeven aan deze scholen en afdelingen een eindexamen af te leggen.
   Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen scholen of afdelingen van scholen voor hoger beroepsonderwijs worden aangewezen, waarvan het bevoegd gezag de regeling van het eindexamen vaststelt onder goedkeuring van de Minister.
3. Het eindexamen wordt afgenomen door de rector of de directeur en leraren van de school onder toezicht, behoudens in de bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, te noemen gevallen, van een of meer door de Minister aan te wijzen gecommitteerden.
   Het eindexamen kan mede worden afgenomen door deskundigen, die door het bevoegd gezag onder goedkeuring van de Minister worden aangewezen.
4. Zij die het eindexamen met gunstig gevolg hebben afgelegd, ontvangen een diploma. De Minister stelt modellen van de diploma's vast.
5. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden, behalve indien het tweede lid, tweede volzin, toepassing heeft gevonden, voorschriften vastgesteld omtrent de in dit artikel bedoelde eindexamens die niet voor alle leerlingen van een school dezelfde vakken, deelvakken, sectorprogramma's en andere programmaonderdelen behoeven te omvatten.
6. Ten behoeve van de bijzondere inrichting van het onderwijs kan de Minister toestaan, dat wordt afgeweken van de bij of krachtens dit artikel gegeven voorschriften.

Artikel 33

1. De leerling die de school verlaat en aan wie geen akte, diploma, verklaring of getuigschrift als bedoeld in artikel 32, vierde lid, kan worden uitgereikt, ontvangt een verklaring waarin in ieder geval wordt vermeld het tijdstip waarop hij de school verlaat, en het leerjaar waartoe hij laatstelijk onvoorwaardelijk was bevorderd alsmede voor welke vormen van vervolgonderwijs hij geschikt wordt geacht. Deze verklaring wordt door het bevoegd gezag of namens het bevoegd gezag door de rector of de directeur ondertekend.

2. De Minister stelt het model van de verklaring vast.

§ 3. Personeel

Artikel 34

1. Zij die onderwijs geven aan een school, dragen de titel van leraar.
2. Aan het hoofd van een school voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs en aan het hoofd van een scholengemeenschap waaraan mede voorbereidend wetenschappelijk onderwijs wordt gegeven, staat een rector, aan het hoofd van de overige scholen en scholengemeenschappen een directeur.
   Tot rector of directeur is slechts benoembaar hij die met inachtneming van artikel 35, eerste lid, kan worden benoemd tot leraar in een van de vakken die aan de school worden onderwezen. In bijzondere gevallen kan het bevoegd gezag met goedkeuring van de Minister afwijken van het bepaalde in de vorige volzin.
3. Het bevoegd gezag benoemt één of meer van de leraren om de rector of de directeur bij te staan en bij afwezigheid te vervangen; deze dragen de titel van onderscheidenlijk conrector en adjunct-directeur.
4. De Minister stelt voorschriften vast omtrent het aantal door de rector of de directeur en door de conrector of de adjunct-directeur ten minste te geven lessen.

Artikel 35

1. Tot leraar aan een school kan slechts worden benoemd hij die in het bezit is van:
   a. een bewijs van bekwaamheid voor het door hem aan die school te geven onderwijs;
   b. een bewijs van voldoende pedagogische en didactische voorbereiding, voor zover vereist bij of krachtens artikel 36;
   c. een bewijs van goed zedelijk gedrag, afgegeven door de bevoegde overheden van de plaatsen waar hij de laatste twee jaren heeft gewoond;
   d. een geneeskundige verklaring dat hij geen ziels- of lichaamsgebreken heeft die hem voor de vervulling van de betrekking ongeschikt maken;
      en die de bevoegdheid tot het geven van onderwijs niet krachtens artikel 40 heeft verloren.
2. In bijzondere gevallen kan de Minister aan personen die in een bepaald vak of onderdeel van een vak door buitengewone bekwaamheid uitmunten, ten aanzien van dit vak of dit onderdeel ontheffing verlenen van de in het eerste lid onder a en b gestelde eisen.
3. Bij tijdelijke afwezigheid van een leraar kan ten aanzien van degene die hem vervangt telkens voor ten hoogste twee jaar worden afgeweken van de eisen van benoembaarheid, gesteld in het eerste lid onder a en b.
   Indien in een vacature niet terstond kan worden voorzien door de benoeming van een leraar die aan de genoemde eisen voldoet, is het bepaalde in de vorige volzin van overeenkomstige toepassing.
4. In het eerste leerjaar van een dagschool voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs, voor hoger algemeen voortgezet onderwijs of voor voorbereidend secundair beroepsonderwijs kan een leraar die daartoe naar het oordeel van het bevoegd gezag bekwaam is, ook onderwijs geven in andere vakken dan die waarvoor het in zijn bezit zijnde bewijs van bekwaamheid bedoeld in het eerste lid onder a, geldt.

In bijzondere gevallen kan het bepaalde in de vorige volzin eveneens toepassing vinden ten aanzien van een leraar in het tweede leerjaar van een daar bedoelde school.

5. In de gevallen, bedoeld in het derde en het vierde lid, is de goedkeuring van de ingevolge artikel 2 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie vereist.
6. Het eerste lid, onderdeel a en b, is niet van toepassing op een leraar, in zoverre deze belast is met het geven van het vak godsdienstonderwijs of het vak levensbeschouwelijke vorming.
7. De in het eerste lid onder d bedoelde verklaring mag niet ouder zijn dan twee jaren. Het onderzoek dat ervoor nodig is, wordt ingesteld vanwege de Minister.

Artikel 36

1. De bewijzen van bekwaamheid en de bewijzen van voldoende pedagogische en didactische voorbereiding, bedoeld in artikel 35, eerste lid onder a en b, zijn opgenomen in de bij deze landsverordening opgenomen bijlage.
2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kan de in het eerste lid bedoelde bijlage worden aangevuld of gewijzigd.
3. Volgens regelen te stellen bij landsbesluit houdende algemene maatregelen, kan de Minister verklaren, dat een leraar wordt geacht in het bezit te zijn van een bewijs van bekwaamheid tot het geven van voortgezet onderwijs in vakken waarvoor geen bewijzen van bekwaamheid zijn aangewezen, en van een bewijs, als bedoeld in artikel 35, eerste lid onder b.
4. Volgens regels te stellen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kan de Minister verklaren dat de bezitter van een buiten Curaçao behaald bewijs van bekwaamheid, dat niet opgenomen is in de bijlage, bedoeld in het eerste lid, de bevoegdheid heeft voortgezet onderwijs te geven in de vakken en aan de scholen, door hem aangegeven.

Artikel 37

1. Aan de scholen worden na overleg met de ingevolge artikel 2 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie toegelaten studenten aan een school voor de opleiding van onderwijzend personeel die voor het halen van bewijzen van bekwaamheid een praktische vorming behoeven.
2. Zij die ingevolge het eerste lid worden toegelaten, zijn in het bezit van een bewijs van goed zedelijk gedrag en een geneeskundige verklaring, als bedoeld in artikel 35. Zij zijn werkzaam onder de leiding van een bevoegde leraar.

Artikel 38

1. De salarissen en de toelagen, door het bevoegd gezag toe te kennen aan de rector of de directeur, de leraren en het door de Minister aan te wijzen overige personeel, worden vastgesteld in overleg met de Gouverneur.
2. Iedere wijziging van de regeling, bedoeld in het eerste lid, geschiedt in overleg met de Gouverneur.
3. Indien de Minister bij dit overleg een door de Gouverneur gedaan voorstel niet kan overnemen, brengt het dit schriftelijk onder opgave van redenen te zijner kennis.
   Van deze kennisgeving wordt melding gemaakt in het verslag van de staat van het onderwijs dat de regering ter uitvoering van het bepaalde in artikel 21, achtste lid, van de Staatsregeling van Curaçao jaarlijks aan de Staten doet geven.

4. Wanneer door een regeling, als bedoeld in het eerste lid het peil van het onderwijs naar het oordeel van de Gouverneur in ernstig gevaar wordt gebracht, kan deze de regeling bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, wijzigen.

Artikel 39

Het bevoegd gezag benoemt, schorst en ontslaat de rector of de directeur, de leraren en het overige personeel.

Artikel 40

1. De bevoegdheid tot het geven van onderwijs vervalt van rechtswege bij onherroepelijke veroordeling wegens het misdrijf, bedoeld in artikel 2:208 van het Wetboek van Strafrecht.
2. De Minister kan een leraar die onherroepelijk is veroordeeld wegens een ander misdrijf dan bedoeld in het eerste lid of die bij het geven van onderwijs opvattingen steunt of verkondigt die strijden met de goede zeden of een aansporing inhouden tot ongehoorzaamheid aan de wettelijke regelingen van Curaçao, de bevoegdheid tot het geven van onderwijs ontnemen. Gelijke bevoegdheid komt de Minister toe ten aanzien van een leraar die zich aan ergerlijk levensgedrag schuldig maakt.
3. (vervallen)
4. De leraar die op grond van dit artikel de bevoegdheid tot het geven van onderwijs verliest, is van rechtswege ontslagen met ingang van de dag waarop de beslissing onherroepelijk is geworden.
5. In bijzondere gevallen kan de Gouverneur, de Raad van Advies gehoord, aan hem die ingevolge eerste of het tweede lid de bevoegdheid tot het geven van onderwijs heeft verloren, deze bevoegdheid, als dan niet onder voorwaarden teruggeven.

Artikel 40a

1. Bij landsverordening kan een openbaar orgaan worden ingesteld dat tot doel heeft een of meer openbare scholen in het land in stand te houden, al dan niet samen met openbare scholen voor funderend onderwijs als bedoeld in de Landsverordening funderend onderwijs of openbare instellingen in de zin van de Landsverordening secundair beroepsonderwijs en educatie.
2. De Minister maakt het voornemen tot het vaststellen van de landsverordening, bedoeld in het eerste lid, bekend.
3. Het openbaar orgaan oefent met uitzondering van de besluitvorming over de opheffing van een openbare school alle taken en bevoegdheden uit van het bevoegd gezag. Het bezit rechtspersoonlijkheid.
4. De landsverordening, bedoeld in het eerste lid, voorziet in ieder geval in een regeling omtrent:
   a. de samenstelling, werkwijze en inrichting van het bestuur van het openbaar orgaan, met dien verstande dat in de regeling een overheersende invloed van de overheid in het bestuur is verzekerd;

b. de wijze van benoeming, herbenoeming, schorsing en ontslag van de bestuursleden, met dien verstande dat de leden van het bestuur worden benoemd door de Minister en dat ten minste een derde deel, doch geen meerderheid, van die leden wordt benoemd op bindende voordracht van de ouders van de leerlingen die zijn ingeschreven op de betrokken school of scholen;
c. de termijn waarvoor de bestuursleden worden benoemd;
d. de vaststelling van de begroting en de jaarrekening na goedkeuring door de betreffende Minister;
e. de wijze waarop de Minister toezicht op het bestuur uitoefent;
f. de gronden waarop het bestuur kan besluiten de vergadering besloten te houden; en
g. de periode waarvoor het openbaar orgaan in het leven wordt geroepen, met dien verstande dat deze periode ten minste 5 jaren bedraagt.

5. Het bestuur brengt jaarlijks verslag uit aan de Minister over de werkzaamheden, waarbij in ieder geval aandacht wordt geschonken aan de wezenskenmerken van het openbaar onderwijs. Het verslag wordt openbaar gemaakt.
6. De vergaderingen van het bestuur van het openbaar orgaan zijn openbaar, tenzij het bestuur anders beslist, op gronden vermeld in de landsverordening.
7. Indien voor 1 februari van het jaar waarvoor de begroting geldt de begroting niet is goedgekeurd, neemt de Minister de maatregelen die hij nodig acht om de continuïteit van het onderwijsproces te waarborgen.
8. De Minister is in geval van ernstige taakverwaarlozing door het bestuur of functioneren in strijd met de wet- en regelgeving bevoegd zelf te voorzien in het bestuur van de scholen en zo nodig het openbaar orgaan te ontbinden.

Hoofdstuk II
Overige regelen voor het openbaar schoolonderwijs

Artikel 41

De openbare scholen zijn, met inachtneming van de krachtens artikel 29 vastgestelde voorschriften, voor alle leerlingen zonder onderscheid toegankelijk.

Artikel 42

1. Het onderwijs aan openbare scholen wordt gegeven met eerbiediging van ieders geloofs- of levensovertuiging.
2. De Minister kan hem die zich in dit opzicht aan plichtsverzuim schuldig maakt, voor ten hoogste een jaar en bij herhaling voor onbepaalde tijd in zijn bevoegdheid tot het geven van onderwijs aan een openbare school schorsen.

Artikel 43

1. De benoeming en de overplaatsing van rectoren en directeuren geschieden door de Minister.
2. De benoeming van leraren geschiedt door de Minister na ingewonnen bericht van de rector of de directeur van de school waaraan de benoeming zal geschieden.
3. De overplaatsing van leraren en de benoeming van de conrectoren of adjunct-directeuren geschieden door de Minister na ingewonnen bericht van de rectoren of directeuren van de desbetreffende scholen.
4. (vervallen)

Artikel 44

1. Aan elke openbare school voor voortgezet onderwijs is, behoudens door de Minister te verlenen ontheffing, een oudercommissie verbonden.
2. De inrichting, de wijze van verkiezing van de leden en de bevoegdheden van de oudercommissie worden geregeld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

Artikel 45

Bij de vaststelling van de lesrooster wordt door het vrijgeven van uitdrukkelijk in die rooster vermelde uren gezorgd, dat de leerlingen waarvan de ouders, voogden of verzorgers daartoe de wens te kennen geven in de schoollokalen of elders godsdienstonderwijs kunnen ontvangen.
De voor het godsdienstonderwijs bestemde uren vallen binnen de schooltijd en worden voor elke school door de rector of de directeur van de school vastgesteld in overeenstemming met hen die door de besturen der kerkgenootschappen voor die school met het geven van godsdienstonderwijs worden belast.

Hoofdstuk III
Overige voorwaarden voor bekostiging uit de openbare kas
van het bijzonder schoolonderwijs

Artikel 46

1. Indien binnen redelijke afstand van de woning van de leerling niet de gelegenheid bestaat tot het volgen van onderwijs aan een openbare school, mag aan deze leerling de toegang tot een gelijksoortige uit de openbare kas bekostigde bijzondere school niet worden geweigerd op grond van levensbeschouwing, tenzij de school uitsluitend bestemd is voor interne leerlingen.
2. Indien tot een bijzondere school andere leerlingen worden toegelaten dan voor wie de school in verband met de levensbeschouwing wordt in stand gehouden, kunnen deze leerlingen niet worden verplicht tot het volgen van de lessen in de vakken die in verband met die levensbeschouwing aan het schoolwerkplan zijn toegevoegd.

Artikel 47

1. De bijzondere school staat onder het bestuur van een stichting of van een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid of instelling die zich het geven van onderwijs ten doel stelt zonder daarbij het maken van winst te beogen.
2. Het aan de school verbonden personeel maakt geen deel uit van het schoolbestuur.
3. Het schoolbestuur draagt zorg voor een deskundig beheer.

Artikel 48

1. Het schoolbestuur stelt, behoudens door de Minister te verlenen ontheffing, de ouders, voogden en verzorgers van de leerlingen in de gelegenheid een oudercommissie te vormen.
2. De inrichting, de wijze van verkiezing van de leden en de bevoegdheid van de oudercommissie worden door het schoolbestuur zoveel mogelijk in overeenstemming met de bepalingen van het landsbesluit, houdende algemene maatregelen, bedoeld in artikel 44, tweede lid, geregeld.

Artikel 49

1. De rector, de directeur, de leraren en het overige personeel, bedoeld in artikel 38, eerste lid, van de bijzondere school zijn in het bezit van een door het schoolbestuur en door henzelf ondertekende akte van benoeming. Het schoolbestuur zendt een afschrift van deze akte aan de ingevolge artikel 2 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie.
2. De akte van benoeming bevat ten minste de bepaling of de benoeming in vaste of in tijdelijke dienst geschiedt, alsmede de bepaling dat de voorschriften betreffende de materiële rechtspositie van het personeel, werkzaam bij het openbaar onderwijs, van overeenkomstige toepassing zijn.

Artikelen 50 en 51
(vervallen)

AFDELING II
Niet uit de openbare kas bekostigd bijzonder onderwijs

Artikel 52

1. Voortgezet onderwijs mag slechts worden gegeven door hem die in het bezit is van een bij of krachtens landsverordening aangewezen bewijs van bekwaamheid of enig ander bewijs waaruit blijkt, dat hij voldoende geschikt is voor het door hem te geven onderwijs.
2. Met betrekking tot het niet uit de openbare kas bekostigd voortgezet onderwijs zijn de artikelen 30, 31, 35, eerste lid onder c en d, en 40 mede van toepassing.

Artikel 53

1. De Minister kan de school die ten aanzien van de duur van de cursus, het schoolwerkplan en de bevoegdheden van de leraren overeenkomt met een school voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs, voor hoger algemeen voortgezet onderwijs, voor middelbaar algemeen voortgezet onderwijs, voor voorbereidend secundair beroepsonderwijs of voor hoger beroepsonderwijs, als bedoeld in artikel 32, eerste en tweede lid, aanwijzen als bevoegd om aan de leerlingen op grond van het met gunstig gevolg afleggen van een eindexamen aan de school het diploma uit te reiken, bedoeld in het vierde lid van dat artikel.
2. Artikel 32, derde en vijfde lid, is op dit eindexamen van toepassing.

Artikel 54

De aanwijzing geschiedt op een daartoe tot de Minister gericht verzoek van het schoolbestuur. Bij het verzoek worden overgelegd:

a. het schoolwerkplan van de school;
b. een opgave van de bewijzen van bekwaamheid en van voldoende pedagogische en didactische voorbereiding van de leraren;
c. de statuten en het reglement van de stichting, vereniging of instelling die de school in stand houdt.

Artikel 55

1. Het schoolwerkplan van een ingevolge artikel 53 aangewezen school voldoet ten minste aan de voorschriften gegeven bij of krachtens artikelen 10, 10a tot en met 10e, 11, 11a, 21 en 23.

2. Bij wijziging van het schoolwerkplan doet het schoolbestuur daarvan onmiddellijk mededeling aan de ingevolge artikel 2 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie.
3. De Minister kan ten behoeve van de bijzondere inrichting van het onderwijs aan de school goedkeuren, dat wordt afgeweken van het eerste lid.
4. De naam van de school duidt aan, met welke van de uit de openbare kas bekostigde scholen zij overeenkomt.
5. De voorwaarden voor de toelating tot de school zijn ten minste gelijk aan die, vastgesteld krachtens artikel 29.
6. De artikelen 35 en 40 zijn van toepassing.

Artikel 56

De Minister kan bij met redenen omklede beschikking de aanwijzing intrekken, indien niet langer wordt voldaan aan de artikelen 53 en 55 of indien van misbruik van de verleende aanwijzing is gebleken.

AFDELING III
Landsexamens

Artikel 57

1. Jaarlijks wordt gelegenheid gegeven om door het met gunstig gevolg afleggen van een landsexamen voor een door de Minister in te stellen commissie een akte van bekwaamheid of een diploma te verkrijgen, overeenkomende met een akte van bekwaamheid of een diploma van een school, als bedoeld in artikel 32, eerste lid.
2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, wordt bepaald, welke andere diploma's kunnen worden verkregen door het met gunstig gevolg afleggen van een landsexamen voor een door de Minister in te stellen commissie.
3. De landsexamens zijn openbaar, behoudens het schriftelijke gedeelte.
4. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden nadere voorschriften gegeven voor de in dit artikel bedoelde examens, die niet voor alle kandidaten dezelfde vakken behoeven te omvatten. Daarbij kan worden bepaald het bedrag dat voor de toelating tot deze examens verschuldigd is.

TITEL III
AANVANG, WIJZE EN EINDE BEKOSTIGING

Artikel 58

Deze titel is mede van toepassing op de afdelingen, opleidingen en cursussen, verbonden aan scholen, en op afzonderlijke cursussen.

Artikel 59

1. De Minister kan op aanvraag van het bevoegd gezag een school voor bekostiging in aanmerking brengen indien er sprake is van voldoende behoefte aan die school. Bij inwilliging van de aanvraag ontstaat de aanspraak op bekostiging met ingang van het

schooljaar volgend op de inwilliging, dan wel een eerder door de Minister vast te stellen moment.

2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, wordt vastgesteld de wijze waarop de in het eerste lid bedoelde behoefte wordt bepaald, en worden voorschriften gegeven met betrekking tot de indiening en behandeling van aanvragen om bekostiging op grond van het eerste lid. Bij het vaststellen van deze voorschriften geldt als uitgangspunt dat op de aanvraag wordt beslist binnen negen maanden na ontvangst van de aanvraag.

Artikel 60

1. De vergoeding heeft ten minste betrekking op:
   a. personeelskosten zoals onder meer salarissen en nascholing;
   b. exploitatiekosten zoals onder meer onderhoud en vervanging van inventaris, onderhoud van gebouwen en terreinen, energie, water; en
   c. additionele kosten.
2. De vergoeding is toereikend met het oog op een goede verzorging van het voortgezet onderwijs.
3. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden voor zover van toepassing geregeld:
   a. de gevallen waarin de niet in het eerste lid genoemde kostensoorten voor vergoeding in aanmerking komen;
   b. de wijze waarop vergoedingen als bedoeld in het eerste lid worden berekend;
   c. de voorwaarden waaronder een vergoeding als bedoeld in het derde lid kan worden toegekend;
   d. de wijze waarop de vergoedingen beschikbaar worden gesteld aan de bevoegde gezagsorganen, daaronder in elk geval begrepen regels over de betalingswijze, de betalingstermijnen, voor zover van toepassing de bevoorschotting en het al dan niet mede voor andere, alsdan aan te wijzen doeleinden mogen aanwenden van de vergoedingen; en
   e. de verantwoording van de rechtmatigheid van de aanwending van de vergoedingen.
4. Vooruitlopend op een wijziging van het eerste lid, kunnen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kostensoorten worden aangewezen waarop de vergoeding eveneens betrekking heeft.

Artikel 61

1. De Minister kan besluiten dat een school niet meer voor bekostiging in aanmerking komt, indien niet langer sprake is van voldoende behoefte aan die school. De wijze waarop wordt vastgesteld dat niet langer sprake is van voldoende behoefte, wordt geregeld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.
2. In geval van een beslissing als bedoeld in het eerste lid, vervalt de aanspraak op bekostiging voor een school op een nader door de Minister te bepalen tijdstip, welk tijdstip in elk geval samenvalt met het einde van een schooljaar.

Artikel 62

Het bevoegd gezag van een bijzondere school geeft de Minister alle inlichtingen die het voor de toepassing van deze titel verlangt.

TITEL IV
TOEZICHT
Artikelen 97 tot en met 101
(vervallen)

TITEL V
SLOT- EN OVERGANGSBEPALINGEN

Artikel 102

Deze landsverordening wordt aangehaald als: Landsverordening voortgezet onderwijs.

Artikel 103

Deze landsverordening is niet van toepassing op:

a. opleidingen ter vergroting der vakbekwaamheid die uitsluitend worden gegeven binnen overheids- of semi-overheidsdiensten en -bedrijven ten behoeve van het eigen personeel;
b. andere bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, aan te wijzen leergangen of cursussen voor beroepsonderwijs.

Artikel 104

Bij twijfel of deze landsverordening op een of meer inrichtingen van onderwijs van toepassing is, beslist de Gouverneur, de Raad van Advies gehoord.

Artikelen 105 tot en met 112
(vervallen)

***

259 (GT)

Bijlage tot uitvoering van artikel 36, tweed lid, van de Landsverordening voortgezet onderwijs (P.B. 2026 no. 259 (GT))

I Nr.	II Bewijzen van bekwaamheid	III Vakken	IV Soorten Van Onderwijs	V Opmerkingen
1.	getuigschrift van met goed gevolg afgelegd doctoraal examen klassieke taal en letterkunde	Grieks, Latijn, oude geschiedenis	1 t/m 4	
2.	idem Nederlandse taal en letterkunde	Nederlandse taal	1 t/m 4	
		Geschiedenis	3	indien geschiedenis een vak van het kandidaatsexamen of bijvak bij het doctoraal examen is geweest
3.	idem Romaanse taal en letterkunde	Franse taal	1 t/m 4	hoofdvak bij het doctoraal examen Franse taal
		Spaanse taal	1 t/m 4	hoofdvak bij het doctoraal examen Spaanse taal
4.	idem Germaanse taal en letterkunde	Duitse taal	1 t/m 4	hoofdvak bij het doctoraal examen Duitse taal
		Engelse taal	1 t/m 4	hoofdvak bij het doctoraal examen Engelse taal
5.	idem geschiedenis	geschiedenis en staatsinrichting	1 t/m 4	
		aardrijkskunde	2,3	indien de natuurkundige aardrijkskunde deel heeft uitgemaakt van het kandidaatsexamen en tevens de sociale aardrijkskunde deel heeft uitgemaakt van het kandidaats- en van het doctoraal examen
		economie	3	indien bijvak van het doctoraal examen
		Nederlandse taal	3	indien bijvak van het doctoraal examen
		bijbelkennis en cultuurgeschiedenis van het Christendom	1 t/m 4	indien kandidaatsexamen theologie

6. idem culturele antropologie	aardrijkskunde	1 t/m 4	indien kandidaatsexamen in sociale aardrijkskunde is afgelegd en dit vak bovendien voor het doctoraal examen is gekozen
7. idem natuurkundig aardrijkskunde	aardrijkskunde	1 t/m 4	indien volkenkunde deel heeft uitgemaakt hetzij van het kandidaats-, hetzij van het doctoraal examen
	sterrenkunde	1 t/m 4	indien is geëxamineerd in de sterrenkunde
8. idem sociale aardrijkskunde	aardrijkskunde	1 t/m 4	
	economie	2,3	indien staathuishoudkunde deel heeft uitgemaakt van het doctoraal examen
	geschiedenis	2,3	indien geschiedenis deel heeft uitgemaakt van het doctoraal examen
9. idem biologie	biologie (met inbegrip van kennis der natuur)	1 t/m 4	
10. idem wis- en natuurkunde of wiskunde en natuurwetenschappen	aardkunde	1 t/m 4	indien hoofd- of bijvak van het doctoraal examen
	farmacie	1 t/m 4	indien hoofd- of bijvak van het doctoraal examen
	wiskunde (w.o. statistiek)	1 t/m 4	indien hoofd- of bijvak van het doctoraal examen
	natuurkunde	1 t/m 4	indien hoofd- of bijvak van het doctoraal examen
	scheikunde	1 t/m 4	indien hoofd- of bijvak van het doctoraal examen
	sterrenkunde	1 t/m 4	indien sterrenkunde deel heeft uitgemaakt hetzij van het kandidaats,- hetzij van het doctoraal examen
	mechanica	1 t/m 4	indien mechanica, wiskunde, sterrenkunde of natuurkunde

			deel heeft uitgemaakt van het doctoraal examen
11. idem economische wetenschappen	economische wetenschappen economie (w.o. statistiek) handelswetenschappen en recht handelskennis recht staatsinrichting	1 t/m 4 1 t/m 4 1 t/m 4 1 t/m 4 3 3	 indien handelsrecht deel heeft uitgemaakt van het doctoraal examen indien staatsinrichting deel heeft uitgemaakt van het doctoraal examen
12. idem prehistorie	aardrijkskunde	1 t/m 4	indien de natuurkundige of de sociale aardrijkskunde deel heeft uitgemaakt van het kandidaats- en het doctoraal examen
13. idem Nederlands recht	recht staatsinrichting economie	1 t/m 4 1 t/m 4 3	 indien dit vak deel heeft uitgemaakt van het doctoraal examen
14. idem muziekwetenschappen	muziek	1 t/m 4	
15. idem letteren en wijsbegeerte of letteren	hebreeuwse taal	1 t/m 4	indien hoofd- of bijvak Hebreeuws
16. idem godgeleerdheid of theologie	hebreeuwse taal bijbelkennis en cultuurgeschiedenis van het christendom maatschappijleer	1 t/m 4 1 t/m 4 1 t/m 4	indien de uitlegging van de geschriften van het Oude Testament deel heeft uitgemaakt van het doctoraal examen
17. idem actuariële wetenschappen	wiskunde (w.o. statistiek)	1 t/m 4	
18. idem psychologie	Psychologie opvoedkunde en algemene didactiek	1 t/m 4 1 t/m 4	 indien opvoedkunde deel heeft uitgemaakt van het doctoraal examen

19. idem opvoedkunde	pedagogiek (w.o. algemene didactiek) agogie(k)/agologie onderwijskunde (w.o. algemene didactiek) psychologie maatschappijleer filosofie	1 t/m 4 1 t/m 4 1 t/m 4 1 t/m 4 1 t/m 4 1 t/m 4	indien filosofie deel heeft uitgemaakt van het doctoraal examen
20. idem filosofie of wijsbegeerte	filosofie opvoedkunde en algemene didactiek	1 t/m 4 1 t/m 4	indien opvoedkunde deel heeft uitgemaakt van het doctoraal examen
21. idem geneeskunde	gezondheidsleer, fysiologie en anatomie	1 t/m 4	
22. idem diergeneeskunde	gezondheidsleer, fysiologie en anatomie	1 t/m 4	
23. idem vrije studierichting in de aardrijkskunde	aardrijkskunde	1 t/m 4	indien behaald vóór 1-9-1952
24. diploma van arts	gezondheidsleer, fysiologie, anatomie, e.h.b.o. en verbandleer	1 t/m 4	
25. een ander ingevolge het academisch statuut (Stb. 1963, 380) aan een Nederlandse universiteit of economisch hogeschool verkregen getuigschrift van met goed gevolg afgelegd doctoraal examen	de vakken, waarin ingevolge dit statuut onderwijsbevoegdheid is toegekend	1 t/m 4	
26. getuigschrift van met goed gevolg afgelegd doctoraal examen bouwkundig ingenieur	beschrijvende meetkunde, stereometrie en handtekenen wiskunde (w.o. statistiek) natuurkunde en mechanica	3,4 2,3 3	voor 3: bovendien vaktekenen en construeren en de theoretisch-technische vakken in de vakrichting van het getuigschrift, indien de bezitter na het behalen van het getuigschrift tenminste 3 jaren als ingenieur werkzaam is geweest in de vakrichting van het getuigschrift e.e.a. ten genoegen van de minister
27. idem civiel ingenieur	wiskunde (w.o. statistiek) en mechanica natuurkunde	1 t/m 4 2,3	voor 3: zie opmerking bij nr. 26 idem
28. idem elektronische ingenieur	wiskunde (w.o. statistiek), natuurkunde en	1 t/m 4	idem

	mechanica		
29. idem geodetisch ingenieur	wiskunde (w.o. statistiek) en sterrenkunde natuurkunde en mechanica	1 t/m 4 2,3	idem idem
30. idem metaalkundig ingenieur	wiskunde (w.o. statistiek), natuurkunde, mechanica en scheikunde	1 t/m 4	idem
31. idem mijnbouwkundige ingenieur	aardkunde/delfstofkunde, wiskunde (w.o. statistiek), natuurkunde en mechanica	1 t/m 4	idem
32. idem natuurkundig ingenieur	wiskunde (w.o. statistiek), natuurkunde en mechanica	1 t/m 4	idem
33. idem scheepsbouwkundig ingenieur	wiskunde (w.o. statistiek), natuurkunde en mechanica	1 t/m 4	idem
34. idem scheikundig ingenieur	wiskunde (w.o. statistiek), natuurkunde en mechanica en scheikunde	1 t/m 4	idem
35. idem vliegtuigbouwkundig ingenieur	wiskunde (w.o. statistiek), natuurkunde en mechanica	1 t/m 4	idem
36. idem werktuigbouwkundig ingenieur	wiskunde (w.o. statistiek), natuurkunde en mechanica	1 t/m 4	idem
37. idem wiskundig ingenieur	wiskunde (w.o. statistiek), natuurkunde en mechanica	1 t/m 4	
38. idem landbouwkundig ingenieur	biologie (met inbegrip van kennis der natuur, natuurkunde, scheikunde, en economie) wiskunde (w.o. statistiek) landbouwtechnische vakken	1 t/m 4 3 3,4	indien op grond van het Landbouwhogeschoolstatuut onderwijsbevoegdheid in deze vakken is verkregen, een en ander met inachtneming van algemene opmerking I indien wiskunde deel heeft uitgemaakt hetzij van het kandidaats,- hetzij van het doctoraal examen voor zover deze vakken deel hebben uitgemaakt hetzij van het kandidaats-, hetzij van het doctoraal examen
39. van de Koninklijke Landmacht: officier van de verbindingsdienst officier van de artillerie	wiskunde (w.o. statistiek) en natuurkunde	1 t/m 3	indien opgeleid vóór 1-9-1954 in een volledige opleiding aan de K.M.A.

officier van de genie officier van de technische dienst			
40. van de Koninklijke Luchtmacht: officier van de vliegdienst	wiskunde (w.o. statistiek)	1 t/m 3	indien opgeleid voor 1-9-1954 in een volledige opleiding aan de K.M.A.
officier van de elektronische dienst	wiskunde (w.o. statistiek) en natuurkunde	1 t/m 3	idem
officier van de technische dienst	wiskunde (w.o. statistiek) en natuurkunde	1 t/m 3	idem
41. van de Koninklijke Marine: officier van het Korps zeeofficieren en van het korps officierenvlieger	wiskunde (w.o. statistiek) en natuurkunde	1 t/m 3	voor 1 en 2: indien opgeleid vóór 1-9-1954 in een volledige opleiding aan het K.I.M. indien hij tenminste vijf jaren diensttijd als zodanig heeft vervuld
officier van het korps zeeofficieren	zeevaartkunde en zeemanschap	3	
officier van het korps officieren van de technische dienst en van de elektronische dienst	wiskunde (w.o. statistiek), natuurkunde en mechanica	1 t/m 3	voor 1 en 2: indien opgeleid vóór 1-9-1954 in een volledige opleiding aan het K.I.M. indien hij tenminste vijf jaren diensttijd als zodanig heeft vervuld
officier van het korps van de technische dienst	calorische werktuigen, werktuigbouwkundig tekenen en scheepswerktuigkunde	3	
42. akte van bekwaamheid B tot het geven van middelbaar onderwijs in de Nederlandse taal en letterkunde Q (schoolakte K VII B)	Nederlandse taal	1 t/m 4	
43. akte van bekwaamheid tot het geven van middelbaar onderwijs in de Nederlandse taal en letterkunde + Q (schoolakte K VII)	Nederlandse taal	1 t/m 4	
44. akte van bekwaamheid B tot het geven van middelbaar onderwijs in de Franse taal en letterkunde + Q (schoolakte Frans m.o.B.)	Franse taal	1 t/m 4	
45. akte van bekwaamheid B tot het geven van middelbaar onderwijs in de Engelse taal en letterkunde + Q (schoolakte Engels m.o.B.)	Engelse taal	1 t/m 4	
46. akte van bekwaamheid B tot het geven van middelbaar onderwijs in de Duitse taal en letterkunde + Q (schoolakte	Duitse taal	1 t/m 4	

Duits m.o.B.)			
47. akte van bekwaamheid B tot het geven van middelbaar onderwijs in de wiskunde + het daarbij behorende bewijs van pedagogische en didactische voorbereiding	wiskunde (w.o: statistiek) sterrenkunde	1 t/m 4 1 t/m 4	
48. akte van bekwaamheid tot het geven van middelbaar onderwijs in de wiskunde + Q (schoolakte KV)	wiskunde (w.o. statistiek)	1 t/m 4	
49. akte van bekwaamheid B tot het geven van middelbaar onderwijs in de natuurkunde + het daarbij behorende bewijs van pedagogische en didactische voorbereiding	natuurkunde sterrenkunde	1 t/m 4 1 t/m 4	
50. akte van bekwaamheid B tot het geven van middelbaar onderwijs in de scheikunde + het daarbij behorende bewijs van pedagogische en didactische voorbereiding	scheikunde	1 t/m 4	
51. akte van bekwaamheid B tot het geven van middelbaar onderwijs in de wiskunde of in de natuurkunde + het daarbij behorende bewijs van pedagogische en didactische voorbereiding, met de aantekening voor onderwijsbevoegdheid voor kosmografie	wiskunde (w.o. statistiek) of natuurkunde sterrenkunde	1 t/m 4 1 t/m 4	
52. akte van bekwaamheid tot het geven van middelbaar onderwijs in de plant- en dierkunde + het daarbij behorende bewijs van pedagogische en didactische voorbereiding	biologie (met inbegrip van kennis der natuur) (w.o. anatomie, fysiologie)	1 t/m 4	
53. akte van bekwaamheid tot het geven van middelbaar onderwijs in de plant- en dierkunde + Q (schoolakte K IV)	biologie (met inbegrip van kennis der natuur) (w.o. anatomie, fysiologie)	1 t/m 4	
54. akte van bekwaamheid tot het geven van middelbaar onderwijs in de geschiedenis + Q (schoolakte K VIII)	geschiedenis	1 t/m 4	
55. akte van bekwaamheid tot het geven van middelbaar onderwijs in de aardrijkskunde + Q (schoolakte K IX)	aardrijkskunde	1 t/m 4	
56. akte van bekwaamheid tot het geven van middelbaar onderwijs in de staatsinrichting + Q (schoolakte K XI)	staatsinrichting/ publiekrecht	1 t/m 4	
57. akte van bekwaamheid tot het geven van middelbaar onderwijs in de staathuishoudkunde en de statistiek + Q (schoolakte K X)	economische wetenschappen I, economie	1 t/m 4	economische wetenschappen I omvat algemene economische theorie en statistiek
58. akte van bekwaamheid tot het geven van middelbaar onderwijs in de handelswetenschappen + het daarbij behorende bewijs van pedagogische en didactische voorbereiding	bedrijfseconomie (w.o. statistiek) privaatrecht staatsinrichting/ publiekrecht recht	1 t/m 4 1 t/m 4 1 t/m 4 1 t/m 4	economische wetenschappen II omvat bedrijfseconomie en bedrijfsadministratie
59. akte van bekwaamheid tot het geven van middelbaar	economische wetenschappen II,	1 t/m 4	idem

onderwijs in het boekhouden + Q (schoolakte K XII)	handelswetenschappen en recht, handelskennis		
60. akte van bekwaamheid B tot het geven van middelbaar onderwijs in de handelswetenschappen + Q (schoolakte K XII B)	economische wetenschappen II, handelswetenschappen en recht, handelskennis	1 t/m 4	idem
61. akte van bekwaamheid B tot het geven van middelbaar onderwijs in het tekenen, tevens bewijs van pedagogische en didactische voorbereiding	tekenen kunstgeschiedenis	1 t/m 3 1 t/m 4	
62. akten van bekwaamheid tot het geven van middelbaar onderwijs in het hand- en lijntekenen, tevens Q, volgens het programma, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 29-11-1932, Stb. 566: of Koninklijk Besluit van 28-5-1936, Stb. 366			
akte MA	tekenen kunstgeschiedenis	2,3 2,3	
akten MA + MB	tekenen kunstgeschiedenis	1 t/m 3 1 t/m 4	
63. akten van bekwaamheid tot het geven van middelbaar onderwijs in het hand- en lijntekenen, tevens Q, volgens het programma, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 28-5-1936, Stb. 366:			
akte MA	tekenen kunstgeschiedenis	2,3 2,3	
akten MA+ MB	tekenen kunstgeschiedenis	1 t/m 3 1 t/m 3	
akte MA, behaald voor 1-1-1936, + akte MB	tekenen kunstgeschiedenis	1 t/m 3 1 t/m 3	
64. akte van bekwaamheid tot het geven van middelbaar onderwijs in de lichamelijke oefening, tevens bewijs van pedagogische en didactische voorbereiding	lichamelijke oefening	1 t/m 4	
65. akte van bekwaamheid tot het geven van middelbaar onderwijs in de lichamelijke oefening, tevens Q (schoolakte P)	lichamelijke oefening	1 t/m 4	
66. akte van bekwaamheid tot het geven van schoolonderwijs	schrijven	1 t/m 4	

in het schoonschrijven			
67. akte van bekwaamheid tot het geven van middelbaar onderwijs in een levende taal, anders dan Franse, Duitse of Engelse taal + Q	de desbetreffende taal	1 t/m 4	
68. akte van bekwaamheid A tot het geven van middelbaar onderwijs in de Nederlandse taal en letterkunde + Q (schoolakte K VII A)	Nederlandse taal	2,3	
69. akte van bekwaamheid A tot het geven van middelbaar onderwijs in de Franse taal en letterkunde + Q (schoolakte Frans m.o.A.)	Franse taal	2,3	
70. akte van bekwaamheid A tot het geven van middelbaar onderwijs in de Engelse taal en letterkunde + Q (schoolakte Engels m.o.A)	Engelse taal	2,3	
71. akte van bekwaamheid A tot het geven van middelbaar onderwijs in de Duitse taal en letterkunde + Q (schoolakte Duits m.o.A)	Duitse taal	2,3	
72. akte van bekwaamheid A tot het geven van middelbaar onderwijs in de wiskunde + het daarbij behorende bewijs van pedagogische en didactische voorbereiding	wiskunde (w.o. statistiek)	2,3	
73. akte van bekwaamheid tot het geven van middelbaar onderwijs in de wiskunde + Q (schoolakte K I)	wiskunde (w.o. statistiek)	2,3	
74. akte van bekwaamheid A tot het geven van middelbaar onderwijs in de natuurkunde en de scheikunde + het daarbij behorende bewijs van pedagogische en didactische voorbereiding	natuurkunde en scheikunde	2,3	
75. akte van bekwaamheid tot het geven van middelbaar onderwijs in de natuurkunde, de scheikunde en de kosmografie + Q (schoolakte K III)	natuurkunde scheikunde sterrenkunde	2,3 2,3 1 t/m 4	voor 4: met uitzondering van de nautische opleidingen
76. akte van bekwaamheid tot het geven van middelbaar onderwijs in het boekhouden + het daarbij behorende bewijs van pedagogische en didactische voorbereiding	bedrijfseconomie (w.o. statistiek) privaatrecht staatsinrichting/ publiekrecht recht	3 3 3 3	
77. akte van bekwaamheid A tot het geven van middelbaar onderwijs in de handelswetenschappen+ Q (schoolakte K XII A)	bedrijfseconomie (w.o. statistiek) privaatrecht staatsinrichting	3 3 3	

	recht	3	
78. akte van bekwaamheid A tot het geven van middelbaar onderwijs in het tekenen tevens bewijs van pedagogische en didactische voorbereiding	tekenen kunstgeschiedenis	2,3 2,3	
79. N a + p.g.	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van mode en kleding textiele werkvormen	1 t/m 3 3	
80. N b + p.g.	praktische vakken op het gebied van de algemene bouwtechniek en van het timmeren/machinaal houtbewerken	3,4	
81. Nc + p.g.	praktische vakken op het gebied van de algemene bouwtechniek en van het metselen	3,4	
82. N d + p.g.	handvaardigheid (textiele werkvormen) textiele werkvormen tekenen kunstgeschiedenis	3 3 3 3	
83. N e + p.g.	praktische vakken op het gebied van de algemene bouwtechniek en praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van het schilderen	3	
84. N f + p.g.	praktische vakken op het gebied van de algemene bouwtechniek en van het meubelmaken/fijnhoutbewerken/machinaal houtbewerken theoretisch-technische vakken op het gebied van het meubelmaken	3,4 3	
85. N gy + p.g.	lichamelijke oefening (met uitzondering van zwemmen)	3	
86. N h + p.g.	praktische vakken op het gebied van de algemene mechanische techniek en van de niet-verspanende technieken (w.o. constructiebankwerken, lassen), alsmede theoretisch-technische vakken op het gebied van het lassen	3,4	
87. N i + p.g.	praktische vakken op het gebied van de	3,4	

	algemene mechanische techniek en van de niet-verspanende technieken (w.o. constructiebankwerken, lassen), alsmede theoretisch-technische vakken op het gebied van het lassen		
88. N j + p.g.	praktische vakken op het gebied van de algemene mechanische techniek en van de verspanende technieken (w.o. metaalbewerken, fijnmetaalbewerken)	3,4	
89. N k + p.g.	praktische vakken op het gebied van de algemene mechanische techniek en van de verspanende technieken (w.o. metaalbewerken, fijnmetaalbewerken)	3,4	
90. N l + p.g.	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van de algemene grafische techniek en van het letterzetten	3,4	
91. N m + p.g.	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van de algemene grafische techniek en van het boekdrukken	3,4	
92. N o + p.g.	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van mode en kleding	3,4	
93. N ph + p.g.	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van het schoenmaken	3,4	
94. N pm + p.g.	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van het schoenmaken	3,4	
95. N q + p.g.	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van mode en kleding textiele werkvormen	3,4 1 t/m 4	
96. N r + p.g.	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van mode en kleding textiele werkvormen	3,4 1 t/m 4	
97. N s + p.g.	handvaardigheid (textiele werkvormen) textiele werkvormen kunstgeschiedenis	1 t/m 4 3,4 3,4	
98. N t + p.g.	boetseren	3,4	
99. N u + p.g.	praktische vakken op het gebied van de	3,4	

	elektrotechniek		
100. N w + p.g.	praktische vakken op het gebied van de motorvoertuigentechniek	3,4	
101. N z + p.g.	praktische vakken op het gebied van de installatietechniek	3,4	
102. N I + p.g.	natuurkunde wiskunde (w.o. statistiek)	3 3	
103. N IIa + p.g.	tekenen technisch schetsen	3 3	
104. N IIb + p.g.	tekenen reclametekenen kunstgeschiedenis	3 3 3	
105. N III + p.g.	theoretisch-technische vakken op het gebied van de bouwtechniek/bouwkunde	3	
106. N IIIa + p.g.	theoretisch-technische vakken op het gebied van de bouwtechniek/bouwkunde	3,4	
107. N IV + p.g.	theoretisch-technische vakken op het gebied van de mechanische techniek/werktuigbouwkunde theoretisch-technische vakken op het gebied van de installatietechniek	3 3	
108. N IV w + p.g.	theoretisch-technische vakken op het gebied van de motorvoertuigentechniek	3	
109. N IV z + p.g.	theoretisch-technische vakken op het gebied van de installatietechniek	3	
110. N V+ p.g.	theoretisch-technische vakken op het gebied van de elektrotechniek	3	
111. N VI+ p.g.	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van de binnenvaart	3	
112. N VII+ p.g.	huishoudkunde gezondheidskunde verzorging	1 t/m 4 1 t/m 4 1 t/m 4	
113. N VIII + p.g.	zorg voor de voeding	1 t/m 4	voor 4 met uitzondering van de vaktheorie
114. N X + p.g.	theoretisch-technische vakken op het gebied van de algemene bouwtechniek en van het	3	

	meubelmaken		
115. N XI + p.g.	tekenen kunstgeschiedenis modeltekenen	1 t/m 4 1 t/m 4 1 t/m 4	
116. N XII + p.g.	huishoudkunde gezondheidskunde verzorging	1 t/m 4 1 t/m 4 1 t/m 4	
117. N VII + aanvullingsgetuigschrift + p.g.	huishoudkunde gezondheidskunde verzorging	1 t/m 4 1 t/m 4 1 t/m 4	
118. N VIII + aanvullingsgetuigschrift + p.g.	huishoudkunde gezondheidskunde verzorging	1 t/m 4 1 t/m 4 1 t/m 4	
119. N XIII + p.g.	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van de scheepswerktuigkunde theoretisch-technische vakken op het gebied van de scheepsbouwkunde en van de mechanische techniek/ werktuigbouwkunde natuurkunde	3 3 3	
120. N XV + p.g.	praktische en theoretische vakken op het gebied van het zeemanschap praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van de zeevaartkunde natuurkunde	3 3 3	
121. N XVI + p.g.	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van de zeevaartkunde praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van het zeemanschap wiskunde (w.o. statistiek) natuurkunde	3,4 3,4 1 t/m 4 3	
122. N XVI + p.g.	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van de radiokunde theoretisch-technische vakken op het gebied van de elektrotechniek wiskunde (w.o. statistiek) natuurkunde	3 3 1 t/m 4 3	

123. N XVII	huishoudkunde gezondheidskunde verzorging	1 t/m 4 1 t/m 4 1 t/m 4	
124. N XVIII + p.g.	huishoudkunde gezondheidskunde verzorging	1 t/m 3 1 t/m 3 1 t/m 3	
125. N XIX + p.g.	huishoudkunde gezondheidskunde verzorging	2 t/m 4 2 t/m 4 2 t/m 4	
126. N XX + p.g.	kinderverzorging en -opvoeding pedagogiek (w.o. algemene didactiek) gezondheidskunde handvaardigheid (handenarbeid) verzorging	1 t/m 4 2,3 2,3 2,3 2,3	
127. N XXI + p.g.	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van de plantenteelt en verwerking van de dierenhouderij en verwerking natuurkunde scheikunde biologie	3 3 3 3	
128. N XXII + p.g.	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van de algemene consumptieve techniek en van het banketbakken	3,4	
129. N XXIII + p.g.	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van de algemene consumptieve techniek en van het brood- en banketbakken	3,4	
130. akte van bekwaamheid als onderwijzer behaald vóór 1 augustus 1985 in Nederland of in Curaçao	Nederlandse taal geschiedenis en staatsinrichting aardrijkskunde rekenen natuur- en scheikunde biologie kennis der natuur	3 3 3 3 3 3 3	
idem met aantekening r	handvaardigheid	3	
idem met aantekening j	lichamelijke opvoeding	3	
131a. akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzer behaald	Nederlandse taal	3	

vóór 1 augustus 1985 in Nederland of in Curaçao	rekenen geschiedenis aardrijkskunde biologie natuurkunde scheikunde	3 3 3 3 3 3	
131b. akte volledig bevoegd onderwijzer behaald vóór 1 augustus 1985 in Nederland of in Curaçao	Nederlandse taal rekenen geschiedenis aardrijkskunde natuur- en scheikunde biologie natuurkunde scheikunde	3 3 3 3 3 3 3 3	 opm. indien de bezitter van deze akte voor de inwerkingtreding van deze landsverordening aan een school voor mulo/mavo, e.t.a.o., l.t.s. l.n.o. of m.t.s. verbonden was idem idem idem idem idem
132. akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in het vak tekenen (akte i)	tekenen kunstgeschiedenis	3 3	indien in het bezit van een bewijs van pedagogische en didactische voorbereiding idem
133. akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in de lichamelijke oefening (akte j en akte s)	lichamelijke oefening	3	idem
134. akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in de Franse taal (akte l)	Franse taal	3	idem
135. akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in de Duitse taal (akte m)	Duitse taal	3	idem
136. akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in de Engelse taal (akte n)	Engelse taal	3	idem
137. akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in de wiskunde (akte o)	wiskunde (w.o. statistiek)	3	idem
138. akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in de handelskennis (akte p)	bedrijfseconomie (w.o. statistiek) recht	3	idem

139. akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in de handenarbeid (akte r)	handvaardigheid (handenarbeid) kunstgeschiedenis	3	idem
140. akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in de landbouwkunde (akte s)	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van de plantenteelt en verwerking en van de dierenhouderij en verwerking biologie natuurkunde scheikunde	3 3 3 3	idem idem idem idem
141. akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in de tuinbouwkunde (akte t)	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van de plantenteelt en verwerking biologie natuurkunde scheikunde	3 3 3 3	idem idem idem idem
142. akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in de vrouwelijke handwerken (akte u)	handvaardigheid (textiele werkvormen) textiele werkvormen kunstgeschiedenis praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van mode en kleding	3 3 3 3	idem idem idem idem
143. akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in de huishoudkunde (akte v)	huishoudkunde verzorging	3 3	idem idem
144. akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in de Spaanse taal (akte x)	Spaanse taal	3	idem
145. idem akte van bekwaamheid tot het geven van middelbaar onderwijs in het boekhouden (K XII), als bedoeld in de ordonnantie van 16-4-1932 (SNI nr. 170)	als K XII boekhouden (zie nummer 59).		
146. idem akte van bekwaamheid, bevoegdheid verlenende tot het geven van huis- en schoolonderwijs in stenografie en typen, waarvoor het examenprogramma is vastgesteld bij besluit van de Directeur van Onderwijs en Eredienst van 3-4-1939, nr. 95448	stenografie en machineschrijven	1 t/m 3	
147. idem diploma voor leraar in stenografie, ondertekend door de gedelegeerde aangewezen door de Directeur van Onderwijs en Eredienst voor het houden van toezicht op de examens ter verkrijging van het diploma.	stenografie	1 t/m 3	
148. idem diploma voor leraar in het machineschrijven, ondertekend door de gedelegeerde aangewezen door de	machineschrijven	1 t/m 3	

Directeur van Onderwijs en Eredienst voor het houden van toezicht op de examens ter verkrijging van het diploma.			
149. idem akte van bekwaamheid voor vakonderwijzer aan inrichtingen van technische en ambachtsonderwijs in:			
a. wis-, natuur- en werktuigkunde	natuurkunde en mechanica	3	
b. bouwkunde	beginselen van de bouwkunde, het bouwkundig tekenen en de bijbehorende materialenkennis	3	
c. bankwerken	praktijk metaalbewerking, toegepast in de werktuigbouw, zowel uit de hand als mechanisch	3	
	materialen en gereedschapskennis	3	
d. elektronische montage en instrumentmaken	instrumentenmaken en praktijk van de elektrotechniek	3	
	materialen- en gereedschapskennis	3	
e. timmeren	praktijk timmeren	3	
	materialen- en gereedschapskennis	3	
f. vuur,- plaat- en machinebankwerken	praktijk vuur-, plaat- en grofbankwerken en metaalbewerking, toegepast in de werktuigbouw, zowel uit de hand als mechanisch	3	
	materialen- en gereedschapskennis	3	
150. idem nijverheidsonderwijsakte A (huishoudelijke vakken)	als akte N XII (zie nr. 116)		
151. idem nijverheidsonderwijsakte B (naaldvakken)	als akte N a (zie nr. 79)		
152. idem nijverheidsonderwijsakte C (kostuumnaaien)	als akte N a (zie nr. 79)		
153. diploma of bewijs, behaald op grond van het met gunstig gevolg afgelegd examen voor:			p.g. vereist voor degene, die na 31 augustus 1968 aan een school wordt verbonden
a. derde stuurman voor de grote handelsvaart + p.g.	praktische oefeningen op nautisch gebied	3	indien hij ten minste twee dienstjaren in die rang heeft
b. tweede stuurman voor de grote handelsvaart + p.g.	praktische en theoretisch-technische vakken op	3	

	het gebied van de zeevaartkunde en het zeemanschap praktische en theoretisch-technische vakken op het		
c. eerste stuurman voor de grote handelsvaart + p.g.	gebied van de zeevaartkunde en het zeemanschap wiskunde (w.o. statistiek)	3	
154. Diploma van scheepswerktuigkundige:			
a. diploma B + p.g.	praktische vakken op het gebied van de scheepswerktuigkunde	3	
b. diploma C + p.g.	praktische vakken op het gebied van de scheepswerktuigkunde	3	
	theoretisch-technische vakken op het gebied van de scheepswerktuigkunde	3	
	theoretisch-technische vakken op het gebied van de mechanische techniek/werktuigbouwkunde	3	
155. certificaat als scheepsradiotelegrafist eerste klasse, afgegeven door of namens de directeur-generaal van de P.T.T. + p.g.	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van de radiokunde	3	indien hij ten minste vijf jaren als scheepsradio-officier is werkzaam geweest na het behalen van het certificaat eerste klas; p.g. vereist voor degene, die na 31 augustus 1968 aan een school wordt verbonden
156. diploma van landmeter, behaald aan de voormalige van rijkswege qeqeven landmetercursus te Waqeninqen en dat van civiellandmeter, behaald aan de technische hogeschool te Delft ingevolge het Koninklijk besluit van 2-8-1935 Stb. 492	landmeten en waterpassen	3	indien hij ten minste drie jaren als zodaniq is werkzaam geweest na het behalen van het diploma
157. diploma adjunct-ijker, behaald aan de technische hogeschool te Delft, + p.g.	wiskunde (w.o. statistiek), natuurkunde en mechanica	2,3	idem
158. staatsdiploma voor leraar in de stenografie, ingesteld bij Koninklijk besluit van 4-8-1955, Stb. 366	stenografie Nederlandse taal	1 t/m 3	
idem, voorzien van de aantekening voor stenografie in	stenografie in de desbetreffende vreemde taal	1 t/m 3	

Franse taal, Duitse taal, Engelse taal enz.			
159. staatsdiploma voor leraar in het machineschrijven, ingesteld bij Koninklijk besluit van 5-5-1958, Stb. 229	Machineschrijven	1 t/m 3	
160. staatspraktijkdiploma voor bedrijfsadministratie (SPD-II)+ p.g.	bedrijfseconomie (w.o. statistiek)	3	
161. diploma van met goed gevolg afgelegd kerkelijk examen in de Hebreeuwse taal, indien dit diploma het recht geeft om hetzij als bedienaar van de godsdienst, hetzij als godsdienstleraar op te treden	Hebreeuwse taal	1 t/m 3	
162. middelbare akte pedagogiek A, uitgereikt door de Vereniging tot bevordering van de studie der Pedagogiek of de Stichting "Raad van Toezicht, Bijstand en Advies voor de studie der Pedagogiek"	pedagogiek (w.o. algemene didactiek) agogie(k)/agologie onderwijskunde (w.o. algemene didactiek) psychologie maatschappijleer	2,3 2,3 2,3 2,3 2,3	
163. middelbare akte pedagogiek B, uitgereikt door de Vereniging tot bevordering van de studie der Pedagogiek of de Stichting "Raad van Toezicht, Bijstand en Advies voor de studie der Pedagogiek"	pedagogiek (w.o. algemene didactiek) agogie(k)/agologie onderwijskunde (w.o. algemene didactiek) psychologie maatschappijleer	1 t/m 4 1 t/m 4 1 t/m 4 1 t/m 4 1 t/m 4	
164. diploma voortgezette studie handenarbeid, behaald voor 1 augustus 1977, van: - de Vereniging voor Handenarbeid - de RK Vereniging voor Handenarbeid - de Vereniging tot bevordering van het Voorbereidend Vakonderwijs en van het Onderwijs in Handenarbeid in de provincies Groningen, Friesland en Drenthe	handvaardigheid (handenarbeid) kunstgeschiedenis	1 t/m4 1 t/m 4	
165. I. Diploma logopedist, uitgereikt door: - de Vereniging voor Logopedie en Phoniatrie (spraak- en stemverbetering) - de Stichting Logopedische Opleidingen - de ingevolge de WVO bekostigde opleidingen voor logopedie II. diploma uitgereikt door de Vereniging van Spraakleraren	logopedie (w.o. spraakverbetering)	1 t/m 4	voor 4: slechts voor wat betreft de onderwijzers- en leraren opleidingen
166. getuigschrift of diploma van de volgende afdelingen van uit de Rijkskas bekostigde scholen:			Voor alle afdelingen: indien hij na het behalen van het

259 (GT)

a.	hogere technische school, afdeling bouwkunde + p.g.	vaktekenen, technisch schetsen en theoretisch-technische vakken aan de afdelingen timmeren, metselen en bouwkunde	3	getuigschrift of het diploma ten minste drie jaren in de praktijk is werkzaam geweest in de vakrichting van het getuigschrift of het diploma e.e.a. ten genoegen van de minister of, indien het de bezitter van een getuigschrift of een diploma van een avond-h.t.s. of van de werkmeesteropleiding betreft, na zijn 17de jaar vier jaren in de praktijk werkzaam geweest
b.	hogere technische school, afdeling werktuigbouwkunde + p.g.	idem aan de afdelingen metaalbewerken, fijnmetaalbewerken, fijnmechanische techniek- en werktuigbouwkunde	3	
c.	hogere technische school afdeling mechanische bedriifstechniek of mechanische technologie, + p.g.	idem aan de afdelinoen metaalbewerken, fijnmetaalbewerken, fijnmechanische techniek en werktuigbouwkunde	3	
d.	hogere technische school, afdeling weg- en waterbouwkunde, + p.g.	idem aan de afdelingen timmeren, metselen en weg- en waterbouwkunde	3	
e.	hogere technische school, afdeling aannemers, + p.g.	idem aan de afdelingen timmeren, metselen en weg- en waterbouwkunde	3	
f.	hogere technische school, afdeling elektrotechniek of elektronische bedrijfstechniek, + p.g.	idem aan de afdeling elektrotechniek	3	
g.	hogere technische school, afdeling scheepsbouwkunde, + p.g.	idem aan de afdelingen metaalbewerken, scheepsbouw en scheepsbouwkunde	3	
h.	hogere technische school, afdeling vliegtuigbouwkunde, + p.g.	idem aan de afdeling vliegtuigbouwkunde	3	
i.	hogere technische school, afdeling fysische techniek of chemie, + p.g.	natuurkunde en scheikunde	3	
j.	hogere technische school, afdeling chemische techniek, + p.g.	natuurkunde, scheikunde en chemische technologie vaktekenen, technische schetsen en theoretisch-	3	
k.	werkmeesteropleiding te Heerlen, afdeling werktuigbouwkunde, + p.g.	technische vakken aan de afdelingen metaalbewerken, fijnmetaalbewerken, fijnmechanische techniek en werktuigbouwkunde	3	
l.	werkmeesteropleiding te Heerlen, afdeling elektrotechniek, + p.g.	idem aan de afdeling elektrotechniek	3 3	
m.	hogere technische school voor de autotechniek te Apeldoorn, + p.g.	idem aan de afdeling autoherstellen	3	
n.	hogere technische school, afdeling textielwerktuigkunde, + p.g.	idem aan de afdeling textile	3	

o. hogere textielschool te Enschede, afdeling spinnen en weven, breien en tricotage of verven en bleken en drukken, + p.g.	theoretisch-technische vakken voor de desbetreffende afdeling	3	
p. hogere textielschool te Tilburg, afdeling spinnen en weven of appreteren en verven, behaald na 1950, + p.g.	theoretisch-technische vakken voor de desbetreffende afdeling	3	
q. middelbaar technische school te Dordrecht, afdeling suiker industrie, + p.g.	natuurkunde, scheikunde en chemische technologie	3	
r. hogere technische school afd. elektronica + p.g.	informatica, statistiek en moderne wiskunde		
167. I. Diploma van één van de afdelingen van de uit Rijkskas bekostigde avondscholen uitgaande van het Nederlands Genootschap tot Opleiding van Leraren voor het Beroepsonderwijs II. Getuigschrift of diploma van één der afdelingen van de uit de Rijkskas bekostigde dagschool te Rotterdam, uitgaande van het Nederlands Genootschap tot Opleiding van Leraren voor het Beroepsonderwijs (resp. tot Opleiding van Leerkrachten voor het Nijverheidsonderwijs)			
a. timmeren of houtbewerken + p.g.	bouwtechniek en van het timmeren/ machinaal houtbewerken	3	
b. metselen + p.g.	praktische vakken op het gebied van de algemene bouwtechniek en van het metselen	3	
c. schilderen + p.g.	praktische vakken op het gebied van de algemene bouwtechniek en praktische theoretisch-technische vakken op het gebied van het schilderen	3	
d. meubelmaken + p.g.	praktische vakken op het gebied van de algemene bouwtechniek en van het meubelmaken / fijnhoutbewerken / machinaal houtbewerken theoretisch-technische vakken op het gebied van het meubelmaken	3	
e. constructiebankwerken + p.g.	praktische vakken op het gebied van de algemene mechanische techniek en van de niet-	3	

259 (GT)

	verspanende technieken (w.o. constructiebankwerken, lassen), alsmede theoretisch-technische vakken op het gebied van het lassen		
f. lassen + p.g.	praktische vakken op het gebied van de algemene mechanische techniek en van de niet-verspanende technieken (w.o. constructiebankwerken, lassen), alsmede theoretisch-technische vakken op het gebied van het lassen	3	
g. metaalbewerken + p.g.	praktische vakken op het gebied van de algemene mechanische techniek en van de verspanende technieken (w.o. metaalbewerken, fijnmetaalbewerken)	3	
h. fijnmetaalbewerken + p.g.	praktische vakken op het gebied van de algemene mechanische techniek en van de verspanende technieken (w.o. metaalbewerken, fijnmetaalbewerken)	3	
i. letterzetten + pg.	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van de algemene grafische techniek en van het letterzetten	3	
j. boekdrukken + p.g.	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van de algemene grafische techniek en van het boekdrukken	3	
k. kleermaken + p.g.	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van mode en kleding	3	
l. hand-schoenmaken + p.g.	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van het schoenmaken	3	
m. machinaal-schoenmaken + p.g.	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van het schoenmaken	3	
n. elektromontage + p.g.	praktische vakken op het gebied van de elektrotechniek	3	
o. motorvoertuigenmontage + p.g.	praktische vakken op het gebied van de motorvoertuigentechniek	3	
p. installatiemontage + p.g.	praktische vakken op het gebied van de installatietechniek	3	

q. wis- en natuurkunde + p.g.	natuurkunde wiskunde	3 3	
r. bouwkunde + p.g.	theoretisch-technische vakken op het gebied van de bouwtechniek/bouwkunde	3	
s. werktuigbouwkunde + p.g.	theoretisch-technische vakken op het gebied van de mechanische techniek/werktuigbouwkunde	3	
t. motorvoertuigentechniek + p.g.	theoretisch-technische vakken op het gebied van de motorvoertuigentechniek	3	
u. installatietechniek + p.g.	theoretisch-technische vakken op het gebied van de installatietechniek	3	
v. elektrotechniek + p.g.	theoretisch-technische vakken op het gebied van de elektrotechniek	3	
w. meubeltechniek + p.g.	theoretisch-technische vakken op het gebied van de algemene bouwtechniek en van het meubelmaken	3	
x. banketbakken + p.g.	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van de algemene consumptieve techniek en van het banketbakken	3	
y. brood- en banketbakken + p.g.	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van de algemene consumptieve techniek en van het brood- en banketbakken	3	
168. Diploma van de na te noemen afdelingen van de Antilliaanse lerarenopleiding ingevolge artikel 12 en 32 van de Landsverordening regelende het voortgezet onderwijs[1], dan wel de verklaring die is afgegeven door de ingevolge artikel 72, tweede lid, van de Nijverheidsonderwijslandsverordening benoemde commissie, waarin is vastgesteld dat betrokkene heeft voldaan aan de eisen gesteld in de landsverordening voor wat betreft de akte N.			
a. houtbewerken en verklaring van voldoende pedagogisch inzicht	timmeren en machinale houtbewerking materialen- en gereedschapskennis handvaardigheid in het houtbewerken	3 3 3	

[1] P.B. 1979, no. 29.

b. constructiebankwerken en verklaring van voldoende pedagogisch inzicht	plaatwerken, vuurwerken en constructiebankwerken	3	
	materialen- en gereedschapskennis	3	
	handvaardigheid in het metaalbewerken	3	
c. lassen en verklaring van voldoende pedagogisch inzicht	elektrisch- en autogeen en constructie bankwerken	3	
	materialen en gereedschapskennis	3	
	handvaardigheid in het metaalbewerken	3	
d. metaalbewerken en verklaring van voldoende pedagogische inzicht	metaalbewerken voor de werktuigbouw	3	
	materialen en gereedschapskennis	3	
	handvaardigheid in het metaalbewerken	3	
e. fijnmetaalbewerken en verklaring van voldoende pedagogisch inzicht	fijnmetaalbewerken	3	
	materialen- en gereedschapskennis	3	
	handvaardigheid in het metaalbewerken	3	
f. elektromontage en verklaring van voldoende pedagogisch inzicht	elektrotechnische montage	3	
	materialen- en gereedschapskennis	3	
	handvaardigheid in het metaalbewerken	3	
g. bouwkunde en verklaring van voldoende pedagogisch inzicht	vaktekenen, technisch schetsen en de theoretisch technische vakken aan de vakrichtingen timmeren, metselen en bouwkunde	3	
h. werktuigbouwkunde en verklaring van voldoende pedagogische inzicht	vaktekenen, technisch schetsen en de theoretische vakken aan de vakrichtingen metaalbewerken, fijnmetaalbewerken, fijn mechanische technieken en werktuigbouwkunde	3	
i. elektrotechniek en verklaring van voldoende pedagogische inzicht	vaktekenen, technisch schetsen en de theoretisch-technische vakken aan de vakrichting elektrotechniek	3	
j. wis- en natuurkunde	natuurkunde en mechanica	3	
	wiskunde	3	
169. Getuigschrift van de na te noemen afdelingen van de Curaçaose lerarenopleiding ingevolge artikel 12 en 32 van de landsverordening regelende het voortgezet onderwijs			
a. praktijkleraar metselen	metselen	3	
	materialen- en gereedschap kennis	3	
b. praktijkleraar timmeren	timmeren en machinale houtbewerking	3	

	materialen en gereedschap kennis	3	
	handvaardigheid in het houtbewerken	3	
c. praktijkleraar schilderen	schilderen	3	
d. praktijkleraar metaalbewerken	materialen- en gereedschap kennis	3	
	metaalbewerken	3	
	materialen- en gereedschap kennis	3	
e. praktijkleraar lassen en constructiebankwerken	handvaardigheid in het metaalbewerken	3	
	elektrisch en autogeenlassen en constructie bankwerken	3	
	materialen en gereedschapskennis	3	
	handvaardigheid in het metaalbewerken	3	
170. Diploma van de vierjarige en/of vijfjarige geherstructureerde derdegraadsopleiding in twee van de na te noemen vakken, en het pedagogisch didactisch diploma, uitgereikt door een van de Avondscholen of van de dagschool te Rotterdam, uitgaande van het Nederlands Genootschap tot Opleiding van Leraren voor het Beroepsonderwijs			
a. bouwkunde	vaktekenen (w.o. tekening lezen en technisch schetsen), vaktheorie, materialen en gereedschappen aan de afdelingen houtbewerken, metselen en schilderen.	3	
b. bouwtechniek	banktimmeren, metselen, bouwtimmeren, machinale houtbewerking, schilderen, materialen en gereedschappen in de afdelingen houtbewerken, metselen en schilderen.	3	
c. elektrotechniek	vaktekenen (w.o. tekening lezen en technisch schetsen), vaktheorie materialen en gereedschappen aan de afdeling elektrotechniek.	3	
d. praktijk elektrotechniek	montage, bankwerken, meten materialen en gereedschappen in de afdeling elektrotechniek.	3	
e. werktuigbouwkunde	vaktekenen (w.o. tekening lezen en technisch schetsen), vaktheorie, materialen en	3	

	gereedschappen.		
	aan de afdelingen metaalbewerken, fijnmetaalbewerken).		
f. mechanische techniek	bankwerken, lassen, plaatwerken, materialen en gereedschappen in de afdelingen metaalbewerken, fijnmetaalbewerken.	3	
g. installatie en koeltechniek	praktijk fitten, zinkbewerken (solderen), lassen, sanitaire montage. koeltechnisch montage en meten, materialen en gereedschappen, vaktheorie, vaktekenen (w.o. tekening lezen en technisch schetsen) aan de afdeling installatie- en koeltechniek.	3	
h. motorvoertuigentechniek	autoëlektrometen, metaalbewerken, plaatbewerken, lassen, automontage, materialen en gereedschappen, vaktheorie en vaktekenen (w.o. tekening lezen en technisch schetsen) in de afdeling motorvoertuigentechniek.	3	
i. wiskunde	wiskunde	3	
j. natuurkunde	natuurkunde en mechanica	3	
171. Diploma van de hierna te noemen (door de Nederlandse Overheid bekostigde) tijdelijke tweedegraads applicatiecursussen			
a. bouwkunde	materialenkennis, betontechnologie, bouwfysica, constructieleer, berekeningen houtstaal- en betonconstructies, geschiedenis van de bouwkunst, perspectief tekenen, handtekenen en schetsen, maquettebouw, gereedschappen, werktuigen, technische installaties, bouwmeten en vaktekenen en bedrijfskunde aan de afdeling bouwkunde	3	
b. bouwtechniek, specialisatie houtbewerken en steenbewerken	practicum en praktijk/timmeren	3	
c. bouwtechniek, specialisatie afwerkingtechniek	practicum en praktijk, huisschilderen, handtekenen, decoratie schilderen, vaktheorie,	3	

	materialen en gereedschappen, vaktekenen aan de afdeling schilderen.		
d. elektrotechniek	elektriciteitsleer, materialenkennis, elektrische machines, vermogens, halfgeleiders, analoetechniek, digitale techniek, installatietechniek, telecommunicatie, regeltechniek en vaktekenen en bedrijfskunde aan de afdeling elektrotechniek	3	
e. praktijk elektrotechniek	meettechnieken, practicum en praktijk in de afdeling elektrotechniek.	3	
f. werktuigbouwkunde	materialen- en gereedschapskennis, werktuigonderdelen, toegepaste mechanica, bewegingsmechanismen, staalconstructies, transportwerktuigen, warmte werktuigen, pompen en compressoren, pneumatiek, vaktekenen en bedrijfskunde in de afdeling werktuigbouwkunde	3	
g. mechanische techniek, specialisatie verspanend en niet verspanend	practicum en praktijk, bankwerken lassen en plaatwerken in de afdeling werktuigbouwkunde of metaalbewerken.	3	
h. mechanische techniek, specialisatie motorvoertuigentechniek	practicum en praktijk, auto-elektrometing, metaalbewerken, plaatwerken, lassen, automontage, vaktekenen, vaktheorie, materialen en gereedschappen in de afdeling motorvoertuigentechniek.	3	
i. mechanische techniek, specialisatie installatietechniek	practicum en praktijk, fitten, zinkbewerken, lassen, sanitaire montage, koeltechnisch montage en meten, vaktekenen, vaktheorie, materialen en gereedschappen in de afdeling installatie- en koeltechniek.	3	

259 (GT)

172. I. Diploma van de lerarenopleiding derdegraads beroepsonderwijs, uitgereikt door één van de scholen uitgaande van het Nederlands Genootschap tot Opleiding van Leraren voor het Beroepsonderwijs (NGOLB) (tevens zijnde bewijs van voldoende pedagogische en didactische voorbereiding) II. Akte van bekwaamheid van de derde graad, uitgereikt door het instituut voor de opleiding van leraren te Eindhoven, dat uit de openbare kas bekostigd wordt krachtens de Experimentenwet onderwijs			
a. 1. mechanische techniek i	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van de mechanische techniek/werktuigbouwkunde	3	
2. mechanische techniek ii		3	
b. 1. bouwtechniek i 2. bouwtechniek ii	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van de bouwtechniek/bouwkunde	3	
c. 1. motorvoertuigentechniek i 2. motorvoertuigentechniek ii	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van de motorvoertuigentechniek	3	
d. 1. elektrotechniek i 2. elektrotechniek ii	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van de elektrotechniek	3	
e. 1. installatietechniek i 2. installatietechniek ii	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van de installatietechniek	3	
f. 1. consumptieve techniek i 2. consumptieve techniek ii	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van de algemene consumptieve techniek, van het banketbakken, het brood- en banketbakken en het koken en serveren	3	
g. 1. grafische techniek i 2. grafische techniek ii	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van de grafische techniek	3	
h. 1. wiskunde	wiskunde (w.o. statistiek)	3	

2. natuurkunde	natuurkunde	3	
173. I. Diploma van de lerarenopleiding tweedegraads beroepsonderwijs uitgereikt door één van de scholen uitgaande van het Nederlands Genootschap tot Opleiding van Leraren voor het Beroepsonderwijs (NGOLB) (tevens zijnde bewijs van voldoende pedagogische en didactische voorbereiding) II. Akte van bekwaamheid van de tweede graad, uitgereikt door het instituut voor de opleiding van leraren te Eindhoven, dat uit de openbare kas bekostigd wordt krachtens de Experimentenwet onderwijs			
a. 1. werktuigbouwkunde i 2. werktuigbouwkunde ii	theoretisch-technische vakken op het gebied van de mechanische techniek/werktuigbouwkunde	3	
b. 1. mechanische techniek i 2. mechanische techniek ii	praktische vakken op het gebied van de mechanische techniek/werktuigbouwkunde theoretisch-technische vakken op het gebied van de mechanische techniek/werktuigbouwkunde	3	
c. 1. bouwkunde i 2. bouwkunde ii	theoretisch-technische vakken op het gebied van de bouwtechniek/bouwkunde	3	
d. 1. bouwtechniek i 2. bouwtechniek ii	praktische vakken op het gebied van de bouwtechniek/bouwkunde theoretisch-technische vakken op het gebied van de bouwtechniek/bouwkunde	3 3	
e. 1. motorvoertuigentechniek i 2. motorvoertuigentechniek ii	praktische vakken op het gebied van de motorvoertuigentechniek	3	
f. 1. schilderen i 2. schilderen ii	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van het schilderen	3	
g. 1. elektrotechniek i 2. elektrotechniek ii	praktische vakken op het gebied van de elektrotechniek	3	

	theoretisch-technische vakken op het gebied van de elektrotechniek	3	
h. 1. brood- en banketbakken i 2. brood- en banketbakken ii	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van de algemene consumptieve techniek, van het banketbakken en van het brood-banketbakken	3	
i. 1. koken en serveren i 2. koken en serveren ii	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van de algemene consumptieve techniek en van het koken en serveren	3	
j. 1. grafische techniek i 2. grafische techniek ii	praktische en theoretisch-technische vakken op het gebied van de grafische techniek	3	
k. 1. wiskunde 2. natuurkunde	wiskunde (w.o. statistiek) natuurkunde	3 3	
174. het getuigschrift hoger beroepsonderwijs van met goed gevolg afgelegd examen in de vierjarige deeltijdse studierichting opleiding tot leraar voortgezet onderwijs in het vak techniek.	techniek	2,3	
175. middelbare akte pedagogiek B	pedagogiek (w.o. algemene didactiek) agogie(k)/agologie onderwijskunde (w.o. algemene didactiek) psychologie maatschappijleer	1 t/m 4 1 t/m 4 1 t/m 4 1 t/m 4 1 t/m 4	
176. middelbare akte pedagogiek A	pedagogiek (w.o. algemene didactiek) agogie(k)/agologie onderwijskunde (w.o. algemene didactiek) psychologie maatschappijleer	2,3 2,3 2,3 2,3 2,3	
177. getuigschrift van met goed gevolg afgelegd doctoraal examen in de studierichtingen Curaçaos recht en Curaçaos notarieel recht van de faculteit der rechtsgeleerdheid	recht staatsinrichting maatschappijleer	1 t/m 4 1 t/m 4 1 t/m 4	Mits tevens in het bezit van een bewijs van pedagogische en didactische voorbereiding
178. getuigschrift van met goed gevolg afgelegd doctoraal examen in de studierichtingen Curaçaos fiscaal recht van	recht staatsinrichting	1 t/m 4 1 t/m 4	Mits tevens in het bezit van een bewijs van pedagogische en

de faculteit der rechtsgeleerdheid	maatschappijleer handelswetenschappen handelskennis	1 t/m 4 3 3	didactische voorbereiding
179. getuigschrift van met goed gevolg afgelegd bachelorexamen in de na te noemen studie- en afstudeerrichtingen van de faculteit der sociale en economische wetenschappen van de University of Curaçao Dr. Moises da Costa Gomez:			Mits tevens in het bezit van een bewijs van pedagogische en didactische voorbereiding
a. studierichting bedrijfskunde, afstudeerrichting:			
1. algemene bedrijfskunde	economische wetenschappen i economie handelswetenschappen handelskennis	3 3 3 3	
2. economie	economische wetenschappen i economie handelswetenschappen handelskennis	2,3 2,3 3 3	
3. accountancy	economische wetenschappen economie economische wetenschappen ii handelswetenschappen handelskennis	3 3 3 2,3 2,3	
b. studierichting bestuurskunde	maatschappijleer staatsinrichting	3 3	
180. getuigschrift van met goed gevolg afgelegd bachelorexamen in de na te noemen studierichtingen van de faculteit der technische wetenschappen van de University of Curaçao Dr. Moises da Costa Gomez:			Mits tevens in het bezit van een bewijs van pedagogische en didactische voorbereiding en indien na het behalen van het getuigschrift ten minste drie jaren in de praktijk werkzaam is geweest in de vakrichting van het getuigschrift
a. elektrotechniek	vaktekenen, technisch schetsen en theoretisch technische vakken aan de afdelingen elektrotechniek	3	

259 (GT)

b. werktuigbouwkunde	idem aan de afdelingen werktuigbouwkunde, metaalbewerken en fijnmetaalbewerken	3	
c. bouwkundige en civiele techniek	idem aan de afdelingen bouwkunde, houtbewerken en metselen	3	
181. getuigschrift van met goed gevolg afgelegd doctoraal examen in de bedrijfskunde van de faculteit der sociale en economische wetenschappen van de University of Curaçao Dr. Moises da Costa Gomez	bedrijfseconomie (w.o. statistiek)	1 t/m 4	Mits tevens in het bezit van een bewijs van pedagogische en didactische voorbereiding
	bedrijfskunde	1 t/m 4	
	recht (w.o. privaatrecht, staatsinrichting/publiekrecht, belastingrecht)	1 t/m 4	
	culturele antropologie	1 t/m 4	
	sociologie	1 t/m 4	
	politicologie	1 t/m 4	
	maatschappijleer	1 t/m 4	
	methoden en technieken van 1 onderzoek (w.o. statistiek)	1 t/m 4	
182. akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in de kantoor- en winkelpraktijk	theorie en praktijk in de beroepsgerichte vakken van de afdelingen voor kantoor en winkelpraktijk	3	mits tevens in het bezit van een bewijs van pedagogische en didactische voorbereiding
183. akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in de biologie	biologie	3	Idem
184. akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in de Nederlandse taal	Nederlandse taal	3	Idem
185. akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in de theologie	maatschappijleer maatschappelijke begeleiding bijbelkennis cultuurgeschiedenis van het Christendom	3 3 3 3	Idem
186. akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in de natuurkunde	natuurkunde	3	Idem

187. akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in de aardrijkskunde	aardrijkskunde	3	Idem
188. akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in de geschiedenis	geschiedenis	3	Idem
189. akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in de Papiamentse taal	Papiamentu	3	Idem
190. akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in de maatschappijleer	maatschappijleer	3	Idem
191. akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in de scheikunde	scheikunde	3	Idem
192. akte van bekwaamheid A tot het geven van middelbaar onderwijs in de theologie	maatschappijleer maatschappelijke begeleiding bijbelkennis cultuurgeschiedenis van het Christendom	2,3 2,3 2,3 2,3	
193. getuigschrift of diploma voortgezette agogische beroepsopleiding (voorheen voortgezette opleiding van maatschappelijk werkers) met specialisatie: a. inrichtingswerk b. cultureel werk c. personeelswerk of arbeidsmarktpolitiek/personeelsbeleid d. maatschappelijk werk	beroepsgerichte vakken in de vakrichting van het getuigschrift/diploma	3,4	
194. diploma/getuigschrift van een uit openbare kas bekostigde sociale academie (voorheen school voor maatschappelijk werk) met specialisatie: a. inrichtingswerk b. cultureel werk c. personeelswerk of arbeidsmarktpolitiek/personeelsbeleid	beroepsgerichte vakken in de vakrichting van het getuigschrift/diploma	3	

d. maatschappelijk werk			
195. diploma van een uit openbare kas bekostigde cursus voor hogere sociale arbeid of voor hbo-maatschappelijk werk of hbo- arbeidsmarktpolitiek/personeelsbeleid, uitgaande van de Stichting voor opleiding tot Sociale Arbeid (SOSA) te Haarlem en van de Katholieke leergangen te Tilburg met specialisatie: a. inrichtingswerk b. cultureel werk c. personeelswerk of arbeidsmarktpolitiek/personeelsbeleid d. maatschappelijk werk	beroepsgerichte vakken in de vakrichting van het diploma	3	
196. diploma a. voor Kinderverzorging en Opvoeding b. van de Hogere Beroepsopleiding Kinderverzorging en Opvoeding c. van de Hogere Beroepsopleiding Jeugdwelzijnswerk (HBO-J)	beroepsgerichte vakken in de vakrichting van het diploma	3	
197. diploma van een Academie voor educatieve arbeid (vroeger: "Mikojelopleiding") met differentiatie: a. inrichtingswerk b. cultureel werk	beroepsgerichte vakken in de vakrichting van het diploma	3	
198. diploma van een Academie Mens-Arbeid	beroepsgerichte vakken in de vakrichting van het diploma	3	
199. getuigschrift hoger beroepsonderwijs van met goed gevolg afgelegd examen in de vierjarige voltijdse dan wel deeltijdse studierichting: a. maatschappelijk werk b. opbouwwerk c. cultureel werk	beroepsgerichte vakken in de vakrichting van het getuigschrift	3	

d. inrichtingswerk e. personeelswerk f. bejaardenwelzijnswerk g. jeugdwelzijnswerk h. creatief-educatief werk, differentiatie inrichtingswerk differentiatie cultureel werk i. creatieve therapie j. arbeidsvoorziening k. beroepskeuzewerk			
200. getuigschrift hoger beroepsonderwijs van met goed gevolg afgelegd examen in de samengestelde opleiding van de tweede fase voortgezette agogische beroepsopleiding met een cursusduur van twee jaar.	beroepsgerichte vakken in de vakrichting van het getuigschrift	3,4	
201. getuigschrift van met goed gevolg afgelegd doctoraal examen van de studierichting der sociologie	sociologie maatschappijleer methoden en technieken van onderzoek (w.o. statistiek)	1 t/m 4 1 t/m 4 1 t/m 4	Indien sociologie hoofdvak was van het kandidaatsexamen of hoofd- of bijvak van het doctoraalexamen Indien in het bezit van een afzonderlijke verklaring van pedagogisch-didactische scholing, afgegeven door of namens de subfaculteit der sociaal-culturele wetenschappen of daarmee overeenkomende subfaculteit, of door of namens de faculteit der landbouwwetenschappen.
202. diploma E van de Stichting Lerarenopleiding Curaçao van met goed gevolg afgelegd examen in de vakken:			

a. aardrijkskunde en geschiedenis	geschiedenis aardrijkskunde	2,3 2,3	
b. Engelse taal en Nederlandse taal	Engelse taal Nederlandse taal	2,3 2,3	
c. wiskunde en natuurkunde	wiskunde natuurkunde	2,3 2,3	
203. akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in de lichamelijke opvoeding	lichamelijke opvoeding	3	Mits tevens in het bezit van een bewijs van pedagogische en didactische voorbereiding
204. akte lichamelijke opvoeding M.O. A afgegeven door het Instituut voor de opleiding van leraren te Paramaribo	lichamelijke opvoeding	2,3	
205. akte lichamelijke opvoeding M.O. B afgegeven door het Instituut voor de opleiding van leraren te Paramaribo	lichamelijke opvoeding	1 t/m 4	
206. het getuigschrift hoger beroepsonderwijs van met goed gevolg afgelegd examen in tweejarige deeltijdse studierichting lerarenopleiding verpleegkunde tweede graad.	verpleegkunde w.o. E.H.B.O. anatomie fysiologie	3 3 3	
207. akte van bekwaamheid tot het geven van lager tuinbouwonderwijs (LII)			Mits tevens in het bezit van een bewijs van pedagogische en didactische voorbereiding
	praktische en theoretisch-technische vakken	3	
	biologie	3	
	scheikunde	3	
	natuurkunde	3	
	wiskunde (w.o. statistiek)	3	Alleen op afdelingen die te maken hebben met landbouw, natuurlijke omgeving en levensmiddelentechnologie.
	aardrijkskunde	3	idem

	agrarische economie	3	idem
208. Getuigschrift van met goed gevolg afgelegd bachelor examen Papiamentu aan de algemene faculteit van de University of Curaçao Dr. Moises da Costa Gomez.	Papiamentu	2,3	
209. Getuigschrift van met goed gevolg afgelegd bachelor examen Engels aan de algemene faculteit van de University of Curaçao Dr. Moises da Costa Gomez.	Engels	2,3	
210. Getuigschrift van met goed gevolg afgelegd bachelor examen Nederlands aan de algemene faculteit van de University of Curaçao Dr. Moises da Costa Gomez.	Nederlands	2,3	
211. Getuigschrift van met goed gevolg afgelegd bachelor examen Spaans aan de algemene faculteit van de University of Curaçao Dr. Moises da Costa Gomez.	Spaans	2,3	
212. Getuigschrift van met goed gevolg afgelegd master examen Papiamentu aan de algemene faculteit van de University of Curaçao Dr. Moises da Costa Gomez.	Papiamentu	1 t/m 4	
213. Getuigschrift van met goed gevolg afgelegd master examen Engels aan de algemene faculteit van de University of Curaçao Dr. Moises da Costa Gomez.	Engels	1 t/m 4	
214. Getuigschrift van met goed gevolg afgelegd master examen Nederlands aan de algemene faculteit van de University of Curaçao. Dr. Moises da Costa Gomez	Nederlands	1 t/m 4	
215. Getuigschrift van met goed gevolg afgelegd master examen Spaans aan de algemene faculteit van de University of Curaçao. Dr. Moises da Costa Gomez	Spaans	1 t/m 4	

Bijlage behorende bij de Landsverordening voortgezet onderwijs (P.B. 2026 no. 259 (GT))

A. Codering van de soorten onderwijs gebruikt in de kolommen IV en V van de bijlage.

1. Voorbereidend wetenschappelijk onderwijs (klassen 4 tot en met 6) en hoger algemeen voortgezet onderwijs (klassen 4 en 5).
2. Voorbereidend wetenschappelijk onderwijs (klassen 1 tot met 3) en hoger algemeen voortgezet onderwijs (klassen 1 tot met 3).
3. Voorbereidend secundair beroepsvoorbereidend onderwijs.
4. Hoger beroepsonderwijs.

B. Algemene opmerkingen

I. De bezitter van een bewijs van bekwaamheid genoemd onder 1 tot en met 38 en 201, dient tevens in het bezit te zijn van het desbetreffend bewijs van pedagogisch en didactische voorbereiding.

II. In kolom II wordt onder Q verstaan: het bewijs van met goed gevolg afgelegde examen in de theorie van onderwijs en opvoeding volgens het programma, genoemd onder Q van het Koninklijk Besluit van 2 februari 1864, Stb.8.

III. In kolom II wordt onder p.g. verstaan: het pedagogisch getuigschrift voor het nijverheidsonderwijs, verkregen ingevolge het Besluit pedagogisch getuigschrift N.O., of een verklaring, getuigschrift of bewijs, dat bij of krachtens dat Besluit met het eerstgenoemde getuigschrift is gelijkgesteld.

IV. De bezitter van een bewijs van bekwaamheid, genoemd onder 1 tot en met 11 is tevens bevoegd voor andere vakken aan scholen voor voortgezet onderwijs, indien hem op grond van het academisch instituut onderwijsbevoegdheid in die vakken is verleend.

V. De bevoegdheid tot het geven van onderwijs in de handelswetenschappen en in de handelskennis omvat mede de bevoegdheid tot het geven van onderwijs in die onderdelen van deze vakken die als afzonderlijk vak in het leerplan zijn opgenomen.

VI. De bevoegdheid tot het geven van voortgezet onderwijs in het vak handelskennis en aan de soorten van onderwijs met de codering 3 verbonden aan de in de bijlage onder nummer 138 genoemde akte van bekwaamheid in de handelskennis is verbonden aan de Surinaamse akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in de handelswetenschappen.

VII. In de bijlage wordt onder de onderwijssoorten met de codering 3 tevens begrepen:
   a. middelbaar algemeen voortgezet onderwijs;
   b. beroepsvoorbereidend onderwijs.

VIII. 1. Voor het vak mens en natuur is bevoegd de leraar die bevoegd is voor één of meer van de vakken natuurkunde, scheikunde en biologie.
   2. Voor het vak mens en maatschappij is bevoegd de leraar die bevoegd is voor één of meer van de vakken maatschappijleer, geschiedenis en aardrijkskunde.
   3. Voor het vak beeldende vorming is bevoegd de leraar die bevoegd is voor één of meer van de vakken tekenen en handenarbeid.
   4. Voor het vak natuur-scheikunde is bevoegd de leraar die bevoegd is voor één of meer van de vakken natuurkunde of scheikunde.
   5. Voor het vak algemene natuurwetenschappen is bevoegd de leraar die bevoegd is voor één of meer van de vakken maatschappijleer of geschiedenis met uitzondering van het bewijs van bekwaamheid genoemd onder nr. 8.
   6. Voor de deelvakken culturele artistieke en vorming 1 en 2 is bevoegd de leraar die bevoegd is voor één of meer van de vakken tekenen, handvaardigheid (handenarbeid), textiele werkvormen, muziek, dans, drama of kunstgeschiedenis.
   7. Voor het deelvak culturele artistieke en vorming 3 is bevoegd de leraar die bevoegd is voor de betreffende te doceren specialisatie te weten beeldende vorming, muziek, dans of drama.

8. Voor het vak algemene sociale wetenschappen is bevoegd de leraar die bevoegd is voor één of meer van de vakken biologie, natuurkunde, scheikunde of aardrijkskunde met uitzondering van het bewijs van bekwaamheid genoemd onder nr. 7.
9. Voor het vak management en organisatie is bevoegd de leraar die bevoegd is voor één of meer van de vakken handelskennis of bedrijfseconomie.

IX. 1. Voor het sectorprogramma instalectro is bevoegd de leraar die bevoegd is voor elektrotechniek.
2. Voor het sectorprogramma bouw is bevoegd de leraar die bevoegd is voor bouwtechniek.
3. Voor het sectorprogramma metaal is bevoegd de leraar die bevoegd is voor één of meer van de vakken mechanische techniek of werktuigbouwkunde.
4. Voor het sectorprogramma motorvoertuigentechniek is bevoegd de leraar die bevoegd is voor het vak motorvoertuigentechniek.
5. Voor het sectorprogramma ecotechniek is bevoegd de leraar die bevoegd is voor het vak landbouwtechniek.
6. Voor de sectorprogramma's algemene mensverzorging en verzorging algemeen is bevoegd de leraar die bevoegd is voor verzorging.
7. Voor het sectorprogramma uiterlijke verzorging is bevoegd de leraar die bevoegd is voor uiterlijke verzorging.
8. Voor het sectorprogramma administratie en commercie is bevoegd de leraar die bevoegd is voor één of meer van de vakken administratie of handel.
9. Voor de sectorprogramma's hospitality is bevoegd de leraar die bevoegd is voor consumptieve techniek.

X. 1. Onder het vak huishoudkunde worden in elk geval mede verstaan de vakken zorg voor de woning, de voeding en de kleding.
2. Onder het vak geschiedenis wordt in elk geval mede verstaan het vak geschiedenis en staatsinrichting.
3. Onder het vak drama worden in elk geval mede verstaan de vakken voordrachtskunst, toneelkunst, mime, expressie door woord en gebaar, dramatische expressie.